СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 23-го Новембра, 1905. Число 47. — Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, November 23, 1905. No. 47.

Важне!

П. П. Секретарѣ Р. Н. Союза!

Сею дорогою припоминаю Вамъ всѣмъ, ПП. Секретарѣ, що въ мѣсяцю децембру б. р. кождый членъ Р. Н. С. мае заплатити, кромѣ мѣсячнои вкладки, еще 25 центôвъ на желѣзный фондъ Р. Н. Союза. Хто не заплатить до 3 мѣсяцѣвъ сего фонду, буде вымазаный зъ числа членôвъ Р. Н. Союза, на пôдставѣ ухвалы VIII. Голов. Конвенціи находячои ся въ додаткахъ до статутôвъ Р. Н. Союза. ухвала 3.

Такъ само пригадую тымъ вôддѣламъ, що до теперь истнуютъ пôдъ назвою Мѣсцевый Р. Н. Союзъ, абы разъ вже застосовались до ухвалы 22 въ додаткахъ до статутôвъ Р. Н. Союза и дотеперѣшню назву М. Р. Н. С. змѣнили на Братства.

С. Ядловскій,
голов. секретарь.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Падолистъ.

23	Ч.	Ереста, Ореста муч.
24	П.	Міны, Віктора, Стефан.
25	С.	† Йосафата, Ніля
26	Н.	23. по Сош. Йоана Зол.
27	П.	† Филипа ап.
28	В.	Гурія и Самона
29	С.	† Матея еванг.

— НЕДАВНО тому знайдено въ Скрентонъ, Па. на домпѣ на пôвъ спаленого чоловѣка. Чоловѣкъ сей мавъ руки въ задъ звязанѣ посторонкомъ, зъ чого слѣдно, що хтось его въ огонь кинувъ. Правдоподôбно се справа бомôвъ. Нехай се буде осторогою нашимъ людямъ, щобы ночами самѣ не ходили, особливо тодѣ, коли не зовсѣмъ тверезѣ.

— РОБОТА въ Groveton, Pa. иде добре. Роботу можна достати до каршапы, де роблять новѣ кары и старѣ направляють. Платня $1.50 и $1.75.

М. Дудичь.

— СЛОВАЦКІЙ пôпъ Мурґашь зъ Вилксбаре, Па. поробивъ улѣпшене бездротного телеграфу такъ, що тойже буде уживаный въ практичнôмъ житю. До теперь е лишь двѣ стаціи; одна въ Скрентонъ, друга въ Вилксбаир, Па. Нынѣ мѣжь другою а пятою годиною пополудни вôдбуваесь перша публична проба пересиланя телеґрамъ безъ дроту. Говернеръ Пенсилвеніи, урядники арміи и маринарки та деякѣ люде запрошенѣ до участи въ тôмъ торжествѣ.

— СПОРЕ число матросôвъ зъ російского военного корабля Патьомкінъ, що збунтувавъ ся минулого лѣта на Чорнôмъ морю, прибуло до Ню Йорку дня 20-го Новембра.

— УГЛЬОВѢ компаніи старають ся кривдити майнерôвъ. Въ Dickson Colliery, що належить до D. & H. Co. знижено платню вôдъ ярду при отвираню новыхъ плейзôвъ, а въ Laurel Run компанія дала поробити новѣ кары, котрѣ суть бôльшѣ вôдъ старыхъ.

— МИНУВШОГО Вôвтôрка пропавъ десь Максимъ Фучко. Выйшовъ зъ дому о 2 ôй годинѣ пополудни и назадъ не вернувъ. Мавъ лѣтъ 32. Походивъ зъ Новои Веси, пов. Нов. Санчь въ Галичинѣ. Мешкавъ въ Гр. Гойдича, 12 Silex Str., Scranton, Pa. Боять ся, чи може сталось зъ нимъ яке нещасте, чи не впавъ въ руки бомамъ або що подôбного. Хто бы знавъ що про него, зволить донести до Гр. Гойдича.

— УРЯДЪ Сполученыхъ Державъ вôдославъ кружлякъ „Мінеаполісъ“ въ балтійске море до берегôвъ Петербурга, бо сподѣвають ся, що въ Петербурзѣ може прийти до того, що всѣ чужинцѣ мусити-муть втѣкати звôдтамъ. Отже Американцѣ мати-муть тогды притулокъ на „Мінеаполісѣ“.

— РОЗБИВЪ ся недалеко Англіи корабель „Гілда“ при чѣмъ 47 людей втратили жите. Минулои Пятницѣ затопивъ ся корабель коло Новои Скотіи при чѣмъ згинуло 17 людей.

— НОВУ майну отвирае G. W. Maxey недалеко Карбондейлъ, Па. Майна мае 2 углевѣ жилы, вôдъ 3½ до 4½ стôпъ грубѣ.

— НОВА професія. Панна Келлі зъ Торонто, Канада, учителька гімнастики, занимае ся тымъ, що бе непослушнѣ дѣти и зъ того робить незлый интересъ. До свого теперѣшного занятя дôйшла она зовсѣмъ припадково, а се въ той спосôбъ. Коли одного разу прийшла до своеи приятельки завважала, що та була дуже зажурена. Запитавши еѣ о причину, довѣдалась, що 12-лѣтный сынокъ не хотѣвъ еѣ слухати. „Чомужь его не покараешь?“ — спитала п-на Келі. „Не могу“ — вôдказала приятелька. „Ну, а твôй мужъ?“ — „Єго нѣколи нема дома“. „То позволь, що я тебе выручу“, сказала п-на Келлі, почѣмъ взяла хлопця до другои комнаты, положила на колѣно и дала ему колька горячихъ ударôвъ. Хлопчина поправивъ ся, про що скоро довѣдались другѣ матери и стали просити п-ну Келлі о таку саму прислугу. Панна Келлі выслуговала зразу своимъ знакомымъ дармо, але опôсля, коли число еѣ кліентôвъ збôльшилось, стала брати за се грошѣ и теперь робить знаменитый бизнесъ.

— 87 лѣтный Петро Айзенбергъ въ Бруклинѣ, Н. Й. по смерти своеи такои старои, якъ и вôнъ, дружины впавъ въ таку сильну роспуку, що пôшовъ на цминтарь и зарѣзавъ ся на еѣ могилѣ.

— ЛОСЪ ЕНДЖЕЛЕСЪ, К. Близько рôкъ тому назадъ пропали безъ вѣсти два Американцѣ, котрѣ пустили ся въ подорожь на оденъ пустинный островъ Тібуронъ. Недавно дознали ся, що вони зробили ся добычею Индіянôвъ-людоѣдôвъ, котрѣ замешкують пôвденну частину пôвострова Каліфорніи.

— ВИЛКСБЕРИ, Па. Въ наслѣдокъ завалôвъ въ покинутыхъ майнахъ кавалокъ землѣ (4—5 акрôвъ) въ Дюріей опустивъ ся, при чѣмъ завалило ся 4 домы цѣлковито, а 14 другихъ бôльшь меньшь сильно нахилили ся. Сподѣвають ся другихъ завалôвъ.

— ВЪ РОСІЙСКÔМЪ вôйску, котре знаходить ся на далекôмъ Сходѣ, повстали великѣ заворушеня. Въ Владивостоцѣ, щобы заворушеныхъ жовнѣрôвъ привести до послуху, проти нихъ вживали другихъ незаворушеныхъ жовнѣрôвъ и мѣжь ними почала ся справжня вôйна.

Горожане такожь вмѣшали ся въ битву: однѣ пристали до заворушеныхъ, другѣ до „льояльныхъ“. Загинуло богато народу, и бôльшь, якъ 40 офіцирôвъ и цѣла частина мѣста цѣлкомъ выгорѣла. Въ арміи, котра знаходить ся въ Манджуріи, були такожь сильнѣ бунты, причиною котрыхъ було те, що урядъ не вôдпроваджуеть ихъ до дому, а хоче навѣть кольонізувати ними Сибѣръ.

— ВЕЛИКА частина російскихъ плѣнныхъ въ Япанѣ заявили, що вони не хотять вертати до дому, и просили Япанцѣвъ, щобы имъ дали спромогу выбрати ся до Сполученыхъ Державъ.

— НА КАВКАЗѢ істнуеть народъ, котрый называеть ся Грузины. Колись вони мали свою осôбну державу, але злучившись зъ Москалями, скоро втратили свою самостôйнôсть. Отже нынѣ, користаючись заворушенями, вони знову домагають ся автономіи.

— ВЪ Парижь доносять зъ Петербугу, що царь Микола II. хоче створити тріумвіратъ, себѣ то поставити на чолѣ уряду трехъ прихильныхъ цареви людей, котрымъ будуть наданѣ надзвычайнѣ повномочія и майже необмежена власть. Якъ на кандидатôвъ до тріумвірату, вказують на великого князя Миколу, графа Игнатева и генерала Трепова. Ця поголоска выкликала сильну паніку на петербурскôй биржѣ, и довговѣ паперы ще бôльше упали въ цѣнѣ.

ФІНАНСЫ РОСІИ.

Всѣ банки Петербургу були 15-го листопада переповненѣ людьми. котрѣ хотѣли замѣнити російскѣ довговѣ паперы на паперы другихъ державъ. Такожь паперовѣ грошѣ публика замѣнюеть золотыми, або чужоземными и вôдсылаеть ихъ до схову въ закордоннѣ банки. Всѣ довговѣ державнѣ російскѣ паперы страшно упали въ цѣнѣ. Представникъ французкого банку „Ліоньскій кредитъ“ въ Петербурзѣ вôдмовлявъ усѣмъ, хто приходивъ замѣнювати російскѣ довговѣ паперы або паперовѣ грошѣ.

ЧИРАКИ.

Многѣ чираке нѣякъ не дають ся вылѣчити, доки не найдесь вôдповѣдне средство абы очистити и змôцнити кровь, пôсля чого вылѣчене чирака слѣдуе зовсѣмъ природнымъ способомъ. Панѣ Громасъ зъ Вестенъ, Неб. каже: „Мôй мужь мавъ на нозѣ дуже болючій чиракъ; нѣ лѣкарѣ, нѣ домашнѣ медицины не могли ему помочи. Але коли оденъ приятель нарадивъ ему уживати Тринера Американьскій Еліксіръ Гôркого Вина, сейчасъ показалась змѣна на лѣпше. Добрый апетитъ повернувъ назадъ якъ першій знакъ уздоровленя и вскорѣ чиракъ геть зникъ. Я уживаю сего лѣку и есьмъ вповнѣ вдоволена зъ него“. Тринера Американьскій Еліксіръ Гôркого Вина е найлѣпшимъ чистителемъ крови, бо досягае кореня всего зла, якимъ е жолудокъ. Органы травленя вертають до своихъ нормальныхъ фукцій и цѣле тѣло робить ся сильнымъ и здоровымъ.

Продають по аптикахъ: Jos. Triner 799 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Перша велика 7 дневна Духовна Місія

въ новой рускôй гр.-катол. церквѣ св. Юрія при улици 20 — ч. 334 Е. (межи 1 а 2 Ave.) въ Ню-Йорку.

Понедѣлокъ — 27 Нов., год. 8 веч. Вечерня, Наука місійна, Суплікація.

Второкъ — 28 Нов. год. 8 вечеръ. Наука місійна, Панахида за душѣ померших.

Середа — 29 Нов. година 8 вечеръ. Вечерня, Наука місійна.

Четверъ — 30 Нов. год. 8 вечеръ. Вечерня, Наука місійна.

Пятница — 1 Дец. год. 8 вечеръ. Вечерня, Наука місійна, Слухане св. Сповѣди.

Субота — 2 Дец. год. 8 вечеръ. Вечерня, Наука місійна, Слухане св. Сповѣди.

Недѣля — 3 Дец. вôдъ 7 год. рано Слухане св. Сповѣди, год. 8 Служба Божа читана, год. ½9 Утреня, год. 10 Служба Божа спѣвана, по Євангелію Наука I., передъ св. Прич. Наука II.

По пол. Торжественне закôнчене. год. 4 Всенощне, Велике Водосвятіе, Посвячене Креста місійного, Обхôдъ зъ Крестомъ, Послѣдна Наука місійна, „Тебе Бога Хвалимъ“. 46—47

Жертвы на Революц. Украиньску Партію.

Попередно зложено	94.35
Н. Н.	25
Юліянъ Луцѣвъ	1.00
Дръ В. Сѣменовичь	10.00
Разомъ	$105.60
Попередно выслано до краю	40.74
15 го Новембра выслано	40.60
Разомъ выслано до краю	81.34
Остае у насъ	$24.26

Дальшѣ жертвы просимо засилати ласкаво на адресу: Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

— Повѣдомляю всѣхъ, що моя теперѣшна адреса тана:
Rev. N. Strutynsky,
7 Stewart Place,
Elizabeth, N. J.
46-49

Хто є Гладикъ?

„Въ 40 ч. „Правды" напечатаный „Отвѣтъ" написаный Викторомъ Гладикомъ, пôвъ-редакторомъ (а не отвѣчательнымъ) „Правды" и организаторомъ О. Р. Б.

Отъ що онъ пише въ томъ то „отвѣтѣ": „Що Кода написалъ рожнородныи пашквилѣ на (пôвъ) редактора „Правды" и на урядниковъ О. Р. Б., тому никто изъ розумныхъ людей не дивовался, бо Я. Кода человѣкъ мало образованый, тожь писалъ якъ то кажутъ „що ему слина на языкъ принесла" и т. д."

На тое я отвѣчаю, що я не писалъ жадныхъ „пашквилей" на В. Гладика ани на урядниковъ О. Р. В., только чисту правду.

На В. Гладика не потребуе никто писати пашквилѣ, бо на него есть досыть що правды писати, а на урядниковъ О. Р. Б. если я пописалъ пашквилѣ, то могуть со мною такъ поступити якъ поступилъ о. Стефановичъ зъ В. Гладикомъ. коли Гладикъ пописалъ пашквилѣ на о. Стефановича. Що я мало образованый, то я того не буду судити, най судять други люде, который изъ насъ двохъ больше образованый. Я только скажу якъ В. Гладикъ высоко образованый.

Якъ В. Гладикъ дуже образованый, можна судити изъ того примѣру. Минувшого года мешкала съ нимъ нимъ (т. е. В. Гладикомъ) одна русска дѣвчина и онъ послугувался нею во всемъ, а коли ей припровадилъ на злу дорогу, збезчестилъ ей, коли онѣ его заскаржила передъ судъ въ Ню Йорку, то онъ поспроваджалъ свѣдковъ, наветь и жида хотѣлъ достати за свѣдка, для того, що то не онъ самъ тое зробилъ, що до того было ихъ больше и жидъ. Но судія на тое не зважалъ, только засудилъ, абы В. Гладикъ платилъ на дитину, бо показалося, що онъ самъ припровадилъ ей на злу дорогу. Отъ его образованость!

Гладикъ пише, що я погнѣвался за тое, що не досталъ при „Правдѣ" роботу и хочу якъ тамъ помститься. На се я отповѣдаю, що Гладикъ циганитъ. Я не гнѣваюся за тое, що не роблю при „Правдѣ". Я роботу малъ и робилъ завсе еще „Правды" не было и теперь маю еще лучшу якъ при „Правдѣ". Противно я желалъ „Правдѣ" якъ найлучшого успѣха и коли „Правда" зачала выходити, то я завсе помагалъ и робилъ за дармо; кажу за дармо, бо еще до того часу не маю заплачено. Я робилъ якъ то кажутъ съ патріотизму, а В. Гладикъ коли спродавалъ „Правду" Компаніи, то взялъ больше отъ Компаніи якъ 2 разы только якъ типографія вартала. Коли куповалъ черенки до „Правды" якъ закладалась, то позичилъ отъ Андрея Иванике около 100.00 дол., а коли спродалъ газету Компаніи, то А. Иваникови не хотѣлъ звернути его грошей. Такъ Гладикъ дуже образованый и такій у него характеръ.

Еслибъ я хотѣлъ робити въ типографіѣ, то я могъ робити при „Свѣтѣ" до днесь, о чомъ може самъ о. Туркевичъ, бывшій ред. „Свѣта" сказати, а при „Свѣтѣ" можна было и научитись де чого, бо редакторъ „Свѣта" ученый, образованый, а В. Гладикъ, що? Чи можно що при такомъ Гладику що поучитись, коли самъ ничого не знае, хиба на другихъ людей брехати и пашквили писати? Но Гладикъ, абы заслѣпити людямъ очи, набазгралъ, що я гнѣваюсь, же при „Правдѣ" не роблю. Ему не першина тое базграти, онъ и на Салея писалъ въ одномъ числѣ, що и Салей гнѣваесь за тое, що не досталъ при „Правдѣ" роботу. А може? Може що и редакторъ „Свободы" и редакторъ „Свѣта", погнѣвалися на тое, що В. Гладикъ не хоче имъ дати роботу при „Правдѣ" и затое на него правду пишутъ и не закрываютъ его крутарства?

А мусите и тое знати, що В. Гладикъ, вже богато людямъ далъ роботъ въ Ню Йорку. Одному обѣцялъ до „Словеніянъ Клобъ Гавсъ" але не далъ. Другому обѣцялъ мѣстацку роботу „стриты" замѣтати и вже взялъ одъ него щось кôлька найцять дол., но и до сего часу еще нема той роботы. Третому обѣцялъ до своего банку (Гладиковъ банкъ малъ высѣти въ повѣтрю на курячой нозѣ надъ Ню Йоркомъ), но той послѣдній зналъ Гладика еще зъ Мейфілдъ, якій онъ крутаръ и циганъ, то не повѣрилъ Гладикова ничего. А що еще набѣцювалъ богато людямъ роботы, — только най не чекають на ню, бо до смерти не дочекаются.

Гладикъ пише, що тое добре знали всѣ члены и братства, належащи до О. Р. Б. и для того совсемъ не отвѣчали на тѣ изъ злости написаны циркуляры и дописъ въ „Свѣтѣ". На тое я скажу, що Гладикъ бреше и хоче читателѣвъ обманути.

А отъ що пишуть братства:

Письма отъ братствъ.

Листъ 1.:

Ellsworth, Pa., Sept. 3, 1905.

Почт. Товарищество!

Щиро Русскіи Братя. За той отзывъ братерскій къ намъ, мы Вамъ сердечно дякуемо. Дуже насъ то радуе, що Вы стали въ обоpонѣ справедливости, бо якъ каже пословиця: мовчати надъ грѣхомъ нѣколи не треба, только выявити его на верхъ а онъ буде отпущеный. Такъ маеся рѣчь и съ тымъ; се есть дуже важне, лишъ, щобы всѣ наши братья вырозумѣли и застановились надъ тѣмъ.

Дорогій Братя! Дуже великую честь складаемо Вамъ за постоянность братерску, коли не жалуете труда заопѣковатись нашимъ добромъ, понеже есть то истинна правда, що видите въ томъ блудъ. Зъ нами маеся рѣчь иначе, бо мы якобы темни, не можемо такъ точно о всѣмъ знати, мы лишь свои вкладки высылаемо и только всего.

Що тычится Конвенціѣ зъ дня 21. до 23-го Септ. 1904, то якъ разъ показуе на великое ошуство, чому такъ честная інформа, въ которой Товарищество писало въ Конвенцію мало бы бути не пріятымъ а властно затраченымъ? Колижь тамъ було дуже красно всьо предложено, що може подобатись кождому членови О. Р. Б., только гол. Урядникамъ О-ва не сподобалося Ваше письмо. И що-жь имъ на томъ залѣжало бы, еслибъ не обходило то ихъ самыхъ?

Дальше, не есть то встыдъ и ганьба, щобы нашіи побратимцѣ могли такъ провадити нечестно нашу организацію! Прецѣнь, кождый членъ порозумѣе въ тôмъ дѣлѣ зло. На тое чоловѣкъ працюе кроваво и кождый за свою працю мае сподѣватись въ кождой прикрой годинѣ своеи повинности. Межи нашимъ русскимъ народомъ не повинно нѣякое циганьство вкоренятись, бо то лишь одна паршива жидовня умѣе туманити людей, а не русское просвѣщеніе.

Маю и я одинъ примѣръ. Пôславъ емъ до редакціѣ „Правды" 1 дол. на 2 Календарѣ, но они менѣ выслали, але на другую почту. Пôшовъ я тамъ на почту, где менѣ выслали и звѣдавъ черезъ карточку отъ ред. за календарѣ, але каландарей якъ нема такъ нема. Я отписалъ знову цѣлу пригоду, но дôставъ-емъ отповѣдь, що мушу 50 ц. шкодовати и редакція такожь 50 ц., бо календарѣ ся не звернули. Мали менѣ выслати за 50 цнт. книжечокъ, алежь и до нынѣ не маю ничого. Отожь дороги Братья, тримайтесь твердо а мы Вамъ съ часомъ допоможемъ, щобы въ нашомъ Обществѣ не было жадныхъ крутарствъ и циганствъ.

Съ почтеніемъ

Стеф. Тарасъ, председатель. *Михаилъ Шугай, секретарь.*

(Печатъ братства.)

Листъ 2.:

Отъ Уряду Братства Св. Арх. Михаила,
Woonsocket, R. I.

До Товарищества им. Ивана Наумовича
въ New York City.

Всепочтенни Братья!

Отзывъ Вашъ бувъ прочитаный въ нашомъ Братствѣ Арх. Михаила на митингу дня 2-го с. м. надъ чимъ задумали ся интересуючи члены и здивувались дуже, що тотіи Добродіѣ, въ котрыхъ довѣріе покладаемъ, могуть щось подôбного здѣлати. Дякуемъ сердолюбно за щиру старанность о поправу господарки зловедучу где-котрыми Урядниками О. Р. Б. и похваляемъ Вашъ проектъ поданый Вами въ 6. точкахъ на IV. головну Конвенцію О. Р. Б. 1904 года, а що булъ затаеный, то видно, що ходило имъ о власну подерту кишеню. Такожь дякуемо за всѣ факты, котріи предложилисте намъ, о котрыхъ мы не знали до теперь.

Нашое Братство тоже дуже маленькое и бѣдне матеріяльно, не можемъ якъ минувшого года, такъ и на слѣдуючу V. головну Конвенцію выслати делегата, только будемо старатись подобный протестъ уложити.

А Вамъ въ кождомъ разѣ подпорою въ тôмъ дѣлѣ будемъ.

Поздоровляю въ имени цѣлого Братства

Іосифъ Липскій, секр. бр.

Дня 8. Апрѣля, 1905.

(Печатъ братства.)

Листъ 3.:

Донора. Па, Марця 19, 1905.

Отповѣдь отъ Братства св. О. Николая
въ Донора, Па., ч. 51. въ О. Р. Б.

Вашъ Отзывъ, который Вы прислали до нашого Братства былъ перечитаный на остатномъ митингу передъ всѣми членами, понеже наше Братство не выслало делегата на 4 Головну Конвенцію до St. Louis, Mo. Правда же делегатъ былъ выбраный, але не поѣхалъ, бо зосталъ покалѣченый на руки передъ самомъ Конвенціомъ, то наше Братство заступилъ делегатъ изъ Чарлерой господинъ Петро Кидонь.

По отчитаню Вашихъ проектовъ, члени обговорили и осудили, що Вашъ проектъ въ 6 точкахъ былъ дуже добрый. Найлучше сподобала ся намъ (4), що касса О. Р. Б. не повинна платити за тіи числа „Правды", що не выходятъ зъ якихъ то причинъ редакціи. (5) такожь добрыи, члены О. Р. Б. повинни доставати за тоту цѣну „Правду", що и жиды т. е. по 1 цнт., а ежелѣ редакціи суть мильшіи жиды якъ члены О. Р. Б., то най жидамъ продають 2 числа „Правды" за 1 цнт., т. е. ½ цнт. одно! И (6) компаниста „Правды" не повиненъ бути урядникомъ О. Р. Б., бо если есть компанистомъ и урядникомъ, то онъ больше стоитъ на сторонѣ Компаніѣ „Правды", якъ за касомъ Общества.

Що ся тычитъ друкарнѣ, то буде слѣдуюча Конвенція, а делегаты повинни о томъ радити.

Петро Коцуръ, председатель, *Яковъ Головачъ, секретарь.*

(Печать Братства).

Подобныхъ писемъ я досталъ богато, но всѣхъ не можна подавати, бо дуже пляцу забрало бы въ газетѣ, я подаю только 3 письма и то тôлько длятого, щобы указати другимъ людямъ, що В. Гладикъ бреше и циганитъ где тôлько може и де ему удастся. Въ томъ Гладикова вся образованость.

Дальше пише Гладикъ, „що всѣ братства съ погордою откинули (?!) циркуляръ Я. Коды, а многіи даже прислали противъ него протесты, понеже переконали ся, що онъ пописаный изъ злости".

На тое я знову мушеный отповѣсти, що В. Гладикъ бреше, бо циркуляръ выданый всѣми членами изъ Тов. Ив. Наумовича, а не Кодою. Що противъ мене не было протестовъ, то я есьмъ певный, бо Гладикъ подавалъ бы всѣ до „Правды". Правда, одно братство св. Арх. Михаила въ Питсбургу, Па. прислало до „Правды" лайку, але и то только изъ стороны и намовы компаністôвъ „Правды". Члены Тов. Ив. Наумовича выдали циркуляры длятого, абы выкрыти крутарства декотрыхъ урядникôвъ О. Р. Б., а не изъ жадной злости, якъ Гладикъ бреше.

Дальше Гладикъ въ своей брехливой базгранинѣ ровнае мене съ „куцымъ хитрымъ лисомъ".

Который изъ насъ есть куцый хитрый лисъ, то я тутъ хочу представляти всѣмъ читачамъ... Минувшого года В. Гладикъ збиралъ гроши отъ людей на Червоный Крестъ. а коли назбаралъ колька сотъ доляровъ, то затрималъ при собѣ.

Товарищество Ив. Наумовича тоже офѣрувало колька доляровъ, и при конци року 1904 р. говорено на мітинґу, щобы тіи гроши заслати тамъ где принадлежатъ, а В. Гладикъ всталъ, и зачалъ говорити, щобы гроши нигде не посылати, бо онъ послалъ тіи що зобралъ отъ братствъ и деякихъ людей, то покрали урядники въ Росіи, а коли его спросили члены о ресить, абы показалъ, то онъ отповѣлъ, що не ма его при собѣ. А онъ не малъ, понеже гроши не послалъ нѣгде. Отже хто былъ тымъ злодѣемъ и кого можна назвати такимъ? Най осудитъ Гладикъ самъ. Коли Гладикъ грôши затрималъ при собѣ, то хотѣлъ абы Товарищество не посылало, щобы послѣ товариши ему ничого за тое не говорили. И когожъ тутъ поровнати съ куцымъ, хитрымъ лисомъ, якъ не В. Гладика?

Гладикъ и въ американской политицѣ робитъ бизнесъ. Въ Ню Йорку вже кôлькомъ Русинамъ досталъ американскій папѣръ (citizen paper); только 10 дол. Гладикови, а онъ потрафитъ фальшиво присягати, но за таку дуже образованость онъ може легко достатись до Ивановои хаты, не на мѣсяцъ, але на кôлька лѣтъ, що може еще и статись.

В. Гладикъ бреше на редактора „Свободы" и обкидае его болотомъ, за тое що напечаталъ въ „Свободѣ" правдивыи факты о урядникахъ О. Р. Б. и о Гладику, и сталъ въ оборонѣ правды. Но Гладикови най нихто не дивуесь, бо онъ если не пашквѣлитъ другихъ людей, то не знае ничого мудрѣйшого написати, а брехати онъ потрафитъ на каждого. Я дякую почт. Редакторамъ якъ „Свѣта" такъ „Свободы", за тое що стали въ оборонѣ правды.

Гладикъ потрафитъ только самъ себе хвалити а другихъ людей болотомъ обкидати (розумѣется тѣхъ, которыи не тримаютъ зъ нимъ). Не такъ давно закидовалъ Д. Салейови за якіись сторы, а самъ що поробилъ коли робилъ въ о. Обушкевича сторѣ? Самъ признался що оциганилъ около 800 дол. о. Обушкевича.

Теперь Гладикъ яко половина редактора и организаторъ О. Р. Б., ѣздитъ часто по другихъ мѣстахъ й, якъ зачуваю, то на кошта О—ва. До того спровадилъ собѣ книжокъ зо Львова на свою руку и подае оголошеніе въ „Правдѣ" на своего брата Стефана а коли выходитъ на организацію, то бере своѣ книжки и цигаровъ отъ жида, то спродае, однимъ словомъ робитъ бизнесъ а О—во платитъ ему его выдатки. Исторію Руся, котора стоитъ его найбольше 60 центовъ изъ перевозомъ, то онъ спродае за $1.25. Такій Гладикъ патріотъ! Ябъ и ничого не писалъ за его бизнесъ, але якъ ему плачено на его росходы изъ касы О—ва, то для того выкрываю его шахрайства.

А отъ еще одно, якъ Гладикъ хвалитъ себе. Коли Вѣте малъ пріѣхати до Америки, то Гладикъ написалъ въ „Правдѣ", що онъ мае заступати Галицкій и Угорскій Русскій народъ и яко заступця того народа мае представитись Вѣтому. Не знаю що собѣ подумалъ Вѣте и другіи представителѣ иншой народности, о томъ народѣ, що его Гладикъ заступалъ, коли увидѣли Гладика съ такимъ вытертымъ чоломъ? И гдежь такій Гладикъ може заступати справедливый народъ, а богато ихъ есть образованьшихъ отъ Гладика?

При конци Гладикъ подае ресить въ „Правдѣ", якій то ресить? Ресить фальшованый! Нумеръ фальшованый, а даты на немъ нема жадной, т. е. якого дня и котрого мѣсяца были гроши засланы. Подивитись на той ресить, кождый може судити, що той ресить есть фальшованый, що то все есть крутарствомъ и циганствомъ Гладика. Въ конци абы заслѣпити читателямъ „Правды" очи — пише: „Гроши бы-

ли высланы где належится и такъ: Было зобрано 303.13 центовъ, я доложилъ 7.37 центôвъ, що на русски гроши зробило 600 рублей, нисше подписаный — Викторъ Гладикъ."

Отже заявляю, що то есть неправдою. Гладикъ не доложилъ, але ще заробилъ до своей кишенѣ. Грошей было зобрано 318 и 8 центôвъ, що самъ Гладикъ потверджае въ 33-омъ числѣ „Правды", отже зостало въ его кишени $7.58 ц. Где подѣлись 7.58, чому Гладикъ не пôслалъ все разомъ? Отъ, образованый чоловѣкъ! (въ крутарствѣ). Не только що не послалъ всѣхъ грошей, але еще изъ того собѣ лишилъ изъ зложеной жертвы, съ подарку для сиротъ. За доложены 7.37 ц. въ очахъ народа представляесь патріотомъ, но не доложилъ до сумы, а вôднялъ; не патріотъ, але крутакъ, корыстолюбецъ...

Сумно, дуже сумно! Русскій чоловѣкъ милостивый и добрый. Працюе въ потѣ чола абы жити, не щадитъ гроша для сироты осироченой черезъ войну, яка велась на далекомъ всходѣ, а тутъ чоловѣкъ, который называе самъ себе патріотомъ и проводиромъ рус. народа, вôднимае ще и той кусокъ хлѣба вôдъ сироты, котрый дали люде изъ тяжко заробленого гроша.

Соромъ! Не только такому чоловѣку, но и людямъ, котріи позволятъ такъ подлому чоловѣкови называти себе проводиромъ русского народа!

Яковъ Кода,
председатель ч. 8 въ О. Р. Б.

P. S. Гладикъ показовалъ реситъ нѣбы то на гроши, які онъ пославъ до Росіи, передъ членами Тов. Ив. Наумовича и члены видѣли и добре присмотрились на той реситъ, а даты не было жадной на немъ ани печати. Се Гладикъ бреше и дуже бреше."

Я. К.

За правдивôсть поданыхъ фактôвъ вôдвѣчае авторъ дописи; мы лишень додамо. що если то все правда, то дуже дивно якъ такій чоловѣкъ мôгъ такъ довго грати ролю мало що не першого чоловѣка въ „твердорусскôй" партіи. — Ред.

Листъ изъ Старого краю

Польська кольонізація на Руси.

На теперішню сесію галицького сойму Краевий Видїл предложив між иньшим „справоздане про парцеляцію та про способи про покермоване нею згідно з вимогами публичних інтересів". В тім справозданю Краевий Видїл закидае дотеперішній парцеляції двірських обшарів, 1) що вона е звичайно цілковита, а не часткова, наслідком чого „фольварк" зовсім зникае, 2) що вона е звичайно сусідська, а се мало такий наслідок, 3) що ціна землї сильно зросла і 4) що виробила ся парцеляційна спекуляція.

Аби запобігти тим хибам парцеляції, Краевий Видїл задумуе утворити краеву інституцію, яка закладала би парцеляційні спілки й опікувала би ся ними. Такі парцеляційні спілки мало би закладати й опікувати ся ними краеве бюро патронату райфайзеньских кас, яке дало доси не один доказ свого ворожого настрою супротив Русинів. Така парцеляційна спілка опирала би ся на таких постановах: 1) кождий, хто хоче приступити до спілки, мае зложити заяву, скілько моргів ґрунту думае купити, і зложити відповідну скількість уділів або задатків на уділ, 2) заряд спілки може не приняти до спілки, не подаючи причини, 3) можна виключити члена зі спілки, коли він не хоче набувати землї, 4) можна виключити члена зі спілки, коли він хоче набути землю для спекуляції, 5) можна приняти до спілки за дозволом патронату також чоловіка, який не думае купувати землї.

Отсї постанови найлїпше показують, які цїли мае на увазї Краевий Видїл, хотячи закладати парцеляційні спілки. Коли до спілки можна не приняти чоловіка, не подаючи причини, а з другого боку можна приняти чоловіка, який не думае купувати землї, то що-ж се значить иньшого, як не те, аби до спілки можна не приймати руських хлопів, які хотїли-б купувати землю, а приймати ріжних панів і підпанків, які водили би хлопів у соймі за ніс?

Дальше Краевий Видїл проектуе, аби таким парцеляційним спілкам на припоручене бюра патронату Краевий Банк давав позичку на парцеляцію, отже знаючи, яким духом против Русинів дише бюро патронату райфайзанських кас, можемо вгадати з гори, що позичку з Банку краевого діставати-муть тільки ті парцеляційні спілки, які будуть держати ся з далека від „руськоі політики".

А щоби мимо того руські кредитові інституції не парцелювали землї для руських хлопів, то Краевий Видїл хоче уложити парцеляційний закон, по якому кожду парцеляцію мусить затвердити Намістництво в порозуміню з Краевим Видїлом, а ті дві шляхотсько польскі інституції певне знайдуть способи не затвердити кожду парцеляцію, переводжену з поминенем бюра патронату.

Так у загальних нарисах виглядае той новий спосіб, що його Краевий Видїл видумав на те, аби двірські обшари в Східній Галичинї розпарцелювати поміж Мазурів. В сїй справі веде Краевий Видїл переговори з Віднем, а коли ті переговори скінчать ся, Краевий Видїл уложить закон, сойм його ухвалить, цісар санкционуе і зачне ся таки на добре польська кольонїзація на руській землї.

О загальне виборче право упімнула ся також Галичина рядом віч ві всіх частях краю. Найсильнїйший вічевий рух був очевидно в столиці краю, у Львові.

В неділю, 22-го жовтня, відбуло ся перед полуднем 14 віч, скликаних польською і руською соціяльно-демократичною партіею.

Того самого дня вечер відбуло ся в „Народнім Домі" віче Русинів міста Львова, скликане руською національно-демократичною партиею. На тім вічу крім резолюції в справі загального виборчого права ухвалено також протест у звісній справі Вавелю.

Другого дня, в понеділок, 23 жовтня, рано відбула ся робітницька демонстрація за загальним виборчим правом. В тій цїли під соймом зібрала ся кільканацяти тисячна товпа народу. Депутація соціяльно-демократичноі партії з цілого краю передала краевому маршалкови петицію в сїй оправі загального виборчого права, при чім промовляв посол Дашиньский іменем польськоі і Микола Ганкевич іменем руськоі соціяльно-демократичноі партії, а опісля похід рушив під намістництво, де передано таку саму петицію намістникови краю, при чім знов промовляли Ганкевич і Дашиньский. Опісля Дашиньский і Вітик промовили до зібраного народу і демонстранти розійшли ся. На сю демонстрацію дала дозвіл поліція під умовою, що соціяльно-демократична партія буде пильнувати порядку через своїх власних „сторожів порядку" і що не буде ніяких сьпівів ані промов крім двох коротких промов Дашиньского і Вітика. Соціяльно-демократична партія згодила ся на ті умови поліції, виставила коло 500 власних „сторожів порядку" і цїла демонстрація відбула ся так спокійно, що аж намістник похвалив її. Старий Бебель, соціяльно-демократичний посол до німецького парляменту, звичайно говорить, що найлїпшим доказом, що соціяльна демократія йде по добрій дорозї, е те, що її вороги лають її. Але в Галичинї инакше і польська та руська соціяльна демократія в Галичинї хвалять ся, що намістник похваляв її за спокійну демонстрацію.

Справа виборчої реформи в галицькім соймі.

Перед двома роками посол Олесницький поставив був у соймі внесене о зміну виборчого закона до сойму та о заведене пятої курії, а посол Стапіньский внесене о заведене загального, безпосередного, рівного і тайного права голосованя до сойму. А підчас теперішноі сесії посол Вайгінґер іменем польських демократів поставив знову внесене о побільшене мандатів з міст і заведене пятої курії.

Отсе внесене Вайгінґера прийшло на денний порядок 27 жовтня і сойм ухвалив відіслати його до адміністраційної комісії з тим, щоби вона до 14 днів предложити соймови свое справоздане.

Того самого дня прийшло на денний порядок справоздане адміністраційної комісії із згаданих внесень Олесницького і Стапінського. Комісія, яка тримала ті оба внесеня вже цїлі два роки, вносить, аби перейти над ними до денного порядку. Крім того сойм мимо протесту Олесницького і Стапіньского ухвалив, аби справоздане адміністраційної комісії над внесенями Олесницького і Стапінського усунути на разї з денного порядку і аби адміністраційна комісія виступила з тим справозданем тоді, коли виступить зі справозданем із внесеня Вайгінґера.

З усего поступованя польсько-шляхотської більшости в галицькім соймі видно, що сойм в найлїпшім разї ухвалить може внесене Вайгінґера, т. е. збільшить мандати з міст, які дістають ся польським шовіністам і заведе пяту курію з посередними виборами, з якої мандати покрадуть шляхтичі, а найшвидше перейде над усею виборчою реформою до денного порядку, ухвалюючи: нехай буде як було.

Аби змусити тих панів до уступок народови, на се треба-б такої демонстрації, якої намістник і всї польсько-шляхотські верховоди злякали би ся, а не такої, що еї намістник похвалив...

Др. Теофіль Окуневський, руський кандидат на посла до парляменту з пятої курії в виборчім окрузї Станиславів і т. д. при виборах, які відбули ся 31-го жовтня, упав, а вийшов послом польско-шляхотський кандидат Єронім Вержбовский, судія з Галичини. Як звичайно...

На Буковинї підчас теперішної соймової сесії „Вільнодумний Союз" розвязав ся, а посли, які до нього належали утворили „Руський Клюб" і „Міський Клюб", які остають у приязних зносинах між собою. Загалом на Буковинї національні відносини щораз більше заострюють ся. І Румуни, й Німцї, й Жиди, й вірмено-польські дідичі напирають з усіх боків на Русинів, з якими в соймі держать тільки часами деякі поступовійші посли з міст, так що Русинам прийдеть ся звести тяжку боротьбу о національне істноване.

Буковинський сойм відкинув наглість внесеня посла Василька о заведене загального виборчого права.

При доповняючих виборах з IV. курії в окрузї Чернівцї - Серет - Сторожинець руський кандидат судія Артур Малик упав, а війшов послом Румун Др. Аврель Ончул. Говорять, що Румуни платили за голос навіть по 1000 корон. Добрий заробок...

Українські студенти в Росії урядили в університетах ріжних міст (в Петербурзї Москві, Київі, Харкові і т. д.) ряд українських віч, на яких обговорювано українські справи і принято резолюції з сучасними українськими домаганями, як автономія України, свобода українського слова. Ті українські віча, се перший сьвідомий прояв українського національного житя після вікового сну неволї. Україна будить ся!

2 падолиста 1905. М. Л.

Оголошене.

Дня 22-го Октобра с. р. обнявъ я на прозьбу людей гр. кат. руску парохію, церкви св. Юрія при улици 20, ч. 334 Е. въ Ню-Йорку. Понеже нашŝ люде суть такъ розкиненŝ по Ню-Йорку, що може еще и доси декотрŝ не знають, що вже мають свою церковь и свого священика — тому я отсимъ уважаю собѣ за обовязокъ вôдозвати ся и просити всѣхъ, абы однŝ другихъ повѣдомляли о сѣмъ, щобы всѣ Русины мешкаючŝ и працюючŝ въ Ню-Йорку корыстали зъ сего добродѣйства, сходили ся до своеи церкви и утворили одну руску громаду и родину безъ взгляду на свои походженя або особистŝ переконаня. Церковь есть домомъ милитвы.

Заразомъ повѣдомляю чесныхъ парохіянъ, що Богослуженя въ нашôй церкви будуть вôдправляти ся въ слѣдуючôмъ порядку:

1) Въ кожду суботу о год. 8-ôй вечеръ Вел. Вечерня и слухане св. Сповѣди.

2) Въ кожду недѣлю о год. пôвъ до 9-ои рано Утреня и слухане св. Сповѣди — о год. 10-ôй Служба Божа спѣв. и проповѣдь. — Пополудни о год. 3-ôй катехізація дѣтей — о годинѣ пôвъ до 4 ои Вечерня и проповѣдь або Акафистъ.

3) Въ кожде Свято: День передтымъ о год. 8-ôй Всеночне и проповѣдь. Въ самъ день Свята о пôвъ до 9-ои Утреня и слухане св. Сповѣди — о год. 10-ôй Служба Божа спѣвана — о год. 8-ôй вечеръ Вечерня.

4) Подаю до вѣдомости, що кождого дня о год. 8-ôй рано вôдправляе ся Служба Божа.

5) До хорыхъ прошу ласкаво взывати мене кождого дня рано по Службѣ Божôй. Въ разахъ надзвычайныхъ кождого часу.

6) Въ справахъ парохіяльныхъ можна зô мною бачити ся кождого дня по Службѣ Божôй въ Закристіи, и вôдъ год. 7-ои до 8-ои вечеромъ въ моимъ помешканю (на теперъ) 243 E. 18 Str., на розѣ 2 Ave. a 18.

Въ кôнци дѣлю ся зъ Вами, Дорогŝ Братя, новиною (котру думаю приймете радôснымъ серцемъ), що вôдбуде ся въ нашôй новôй церкви 7-дневна Духовна місія въ першôмъ тыждни посту до Рôздва Христового, т. е. вôдъ понедѣлка 27 Нов. до 3 Дец. включно и то такимъ порядкомъ, що науки будуть вôдбувати ся кождого дня лишь въ вечеръ — а то тому, щобы всѣ безъ вынятку могли корыстати. — Рано о год. 8-ôй и о год. 9-ôй буде лишь Служба Божа безъ проповѣди. — Отже початокъ місіи начне ся въ день св. Филипа, въ понедѣлокъ о год. 8 ôй вечеръ и такъ буде продовжати ся цѣлый тыждень. Вынятокъ лишь буде становити недѣля 3 Децембра.

На сю св. місію всѣхъ Васъ, Дорогŝ Братя, щирымъ серцемъ запрашаю и прошу: горнѣть ся до своеи церкви, щиро и охотно пôдпирайте ю, а Богъ Вамъ буде благословити.

о. Иосифъ Е. Чаплинській,
339 Second Ave., New York.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати газету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (монн ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Замѣтки.

Ситый голодного не знае.

Такъ каже наша народна приповѣдка и на жаль бачимо, що она дуже часто справджуесь. Та оно не булобъ ще такъ дуже прикро, еслибъ тѣ люде якѣ нѣколи бѣды не знали не хотѣли вôдчувати бѣды другихъ, але жь бо часто лучаесь, що навить тѣ самѣ люде, що недавно ще самѣ бѣдували, стогнали пôдъ обухомъ, — выкарабкавшись зъ пôдъ него, забувають на своихъ товаришѣвъ нужды а часомъ навить самѣ стають по сторонѣ гнобителѣвъ. Таке майже неимовѣрне а однакъ зовсѣмъ правдиве явище, бачимо тутъ мѣжъ Русинами въ Америцѣ.

Не треба мабуть и говорити вôдъ якихъ гараздôвъ утѣкъ нашъ Русинъ до Америки. Все те рѣчи усѣмъ ажь надто добре звѣстнѣ. Давили насъ тамъ, обдирали, били та ще й плакати не давали. Такъ було (и е ще теперь) въ Галичинѣ и Буковинѣ, въ Угорщинѣ та Росіи.

Вырвавъ ся нашъ Русинъ зъ „египетскои неволѣ“, утѣкъ до Америки — и що тутъ робить? — А щожь бы? Ѣсть шинку, пивомъ запивае, побренькуе кводрами у кишени и тѣшить ся американьскою свободою. А старый край? — Чортъ его побери, що его старый край обходить? Що его обходить, що звôдтамъ несесь черезъ широкій океанъ аж до насъ голосъ розпуки, що нашѣ батьки и матери, браты и сестры послѣдныхъ силъ добувають борючись за свою рôдну землю, за свои, самимъ Богомъ данѣ имъ права.

Американьскій пересѣчный Русинъ тимъ не клопочесь. Вôнъ думае хиба о тôмъ коли буде пейда або баль, або весѣле, або хрестины.

Душу, тѣло мы положимъ...

Се однакъ зовсѣмъ не перескаджае нашому пересѣчному Русинови заспѣвати вôдъ часу до часу яку патріотичну пѣсню, розумѣе ся, не думаючи про еѣ змѣстъ. Не думаючи, кажемо, бо и якжежь инакше мôгъ бы спѣвати „душу-тѣло мы положимъ“ и не почервонѣтись — коли вôнъ не то душѣ або тѣла, але марного кводра не хоче дати „за нашу свободу“ — на загально народнѣ цѣли. А тѣ жертвы на народнѣ цѣли теперь такъ потрѣбнѣ! Теперь, коли вся Украина повстала до бою за свои и нашѣ права. Теперь коли нашѣ браты, робôтники-чорнорсбы и інтеліґенты идуть поручь себе, плече о плече, и разъ-вразъ завдають тяжкѣ удары тыранамъ, що звязали не лише наше тѣло але й душу... Теперь, коли усѣ Украинцѣ, що годнѣ звати ся тимъ славнымъ именемъ, кладуть за свободу не лише въ пѣсни, але въ дѣйсности, свои маетки, свои тѣла и душѣ!

Не вже-жь?

Не вже-жь уха нашѣ такъ поглухли вôдъ гуку тутешныхъ машинъ та бренькоту мамоны, що не чуемъ плачу украиньскихъ вдôвъ та сиротъ, не чуемъ зойку поарештованыхъ, пораненыхъ та убитыхъ? Не вжежь ситôсть и свобода, якои тутъ заживаемо, зробили такъ закаменѣлыми нашѣ серця, що мы не годнѣ вôдчути такого самого або и горшого положеня братôвъ нашихъ, якъ те, въ якôмъ мы самѣ колись находились?

Невжежь американьскѣ Русины, що зложили сотки доларôвъ на страйкарôвъ и академикôвъ або на Червоный Хрестъ, (для жовнѣрôвъ, якѣ ишли на зарѣзъ по приказу царя), не годнѣ здобутись бодай на малу грошеву помôчь для тихъ, що розбивають царскѣ кайданы?

Не вѣримо.

Не вѣримо въ се и не хочемо вѣрити, щобы американьскій Русинъ упавъ такъ низько, щобы самъ заживаючи добробуту и свободы, не бажавъ того самого свому братови, а мовчанемъ своимъ неначе похвалявъ, стававъ по сторонѣ его тиранôвъ. Не хочемо въ се вѣрити, бо еслибъ такъ справдѣ було, то американьскій Русинъ не вартъ бы ступати по сѣй свобôднôй земли, зрошенôй кровю и засѣянôй кôстьми колишныхъ героѣвъ. Хто другому свободы не бажае, той и самъ свободы не достоинъ, той и самъ повиненъ бути въ неволѣ.

Вѣримо, що е другѣ якійсь причины, що зложились на мовчанку американьского Русина у такъ важнôй справѣ. Причинами тими могуть бути недокладне розумѣне справы и певного рода оспалôсть та поволѣльнôсть. Єли такъ — то геть зъ ними!

Кпять собѣ зъ насъ.

Недавно тому оденъ зъ проводирôвъ тутешныхъ соціялістôвъ хваливъ ся, що якійсь Русины дали грошѣ на „польску революцію“. Чижь не встыдъ та не ганьба, що Русинъ дае свои центы радше на вызволене чужого народу, якъ свого власного! Чижь дивно пôсля того, що той самъ соціялістъ, що взявъ рускѣ грошѣ на польску революцію, позволивъ собѣ назвати Русинôвъ „рабами“? И оно справдѣ такъ выглядае, бо тôлько рабъ потрафить зняти зъ себе кожухъ середъ трѣскучого морозу и замерзнути вôдъ холоду, щобы лишь панови его було тепло. Той самъ панокъ оправдувавъ свою назву „рабы“ для Русинôвъ тымъ, що рускѣ хлѣборобы не рѣзали польскои шляхты такъ, якъ мазурскѣ, що въ часѣ рôльничого галицкого страйку вмѣсто прогнати на сто вѣтрôвъ спроваджуваныхъ панами мазурскихъ страйколомôвъ, рускѣ страйкарѣ просили ихъ не псувати имъ страйку. Є въ тôмъ дещо раціи. А скôлько то Русинôвъ працювало, терпѣло и гинуло для визволеня чужихъ націй (польскои, російскои и другихъ) тôлько не свои власнои! Досить згадати польонофільство Наумовича, або перезрѣти списъ революціонерôвъ „польскихъ“ та „російскихъ“, щобы переконатись скôлько тамъ украиньскихъ именъ, та що наше твердженe не е безпôдставне.

Въ чѣмъ наша будучність?

Тому теперь, коли зъорганізовалась Революційна Партія Украиньска, що поклала собѣ метою вызвôлъ украиньского народу, намъ не вôльно еѣ не пôдперти, а бодай выразити свою симпатію малою грошевою жертвою, инакше справдѣ заслужимо собѣ на назву рабôвъ, и то тимъ бôльше, що кождый, хто спиняе рухъ вызволеня Украины російскои, або вôдносить ся до него обоятно, тымъ самымъ кладе хрестикъ и на Украину галицку, буковиньску та угорску. Лишь вôльна російска Украина може вляти въ нашъ народный организмъ стôлько житевои силы, що всякѣ польскѣ, мадярскѣ, румуньскѣ та московскѣ забаганки знищити насъ — станутъ безплодною працею. Трийцять кôлька міліоновый вôльный украиньскій народъ не може вмерти, але мусить пôднестись культурно та заняти вôдповѣдне собѣ становище середъ цівілізованыхъ народôвъ свѣта.

Темниця.

Я бачивъ страшный сонъ. Вже сонце сховало за горы свои огненнѣ лучѣ и на землю впала нôчь, але воздухъ бувъ такъ густый та тяжкій, що навить птицѣ падали на розпаленый пѣсокъ и отвирали дзюбы намагаючись захопити якъ найбôльше воздуха. Стокôлькадесять арештантôвъ стояли збитѣ въ купу пôдъ наглядомъ своихъ сторожѣвъ. Були мѣжь ними сиволосѣ старцѣ та старухи и молодѣ, гарнѣ хлопцѣ та дѣвчата, були и дѣти. А всѣ помученѣ цѣлоденною тяжкою працею и на лицяхъ ихъ малювавъ ся якійсь страхъ; и многѣ зъ нихъ стогнали, а кровь лилась зъ ихъ ранъ. И бачивъ я невелику комôрку, около вôсѣмнайцять стôпъ квадратовыхъ, въ якôй були лише два вôкна. Туды загнали сторожѣ нещасныхъ, бючи ихъ, копаючи и колючи багнетами. И тамъ они дусились неначе бездушна купа мяса, та выдавали изъ себе розпучливѣ крики, бо въ комôрцѣ зробилось незвычайно горячо. Весь воздухъ бувъ переповненый запахомъ поту и крови и арештанты надармо отвирали уста бажаючи захопити свѣжого воздуха, а бôль и голодъ и спрага доводили ихъ до божевôля.

Скоро силы стали опускати слабшихъ: они падали на землю и ихъ доптали на смерть. Ихъ слабѣ, завмираючѣ стоны глушили божевôльнѣ крики оставшихъ ще при житю, ихъ просьбы о воду, благаня о воздухъ, проклоны мущинъ и серце роздираючѣ виски жѣнокъ. Всьо перлось до вôконъ, де стояли сторожѣ зъ лятарнями и цѣкаво приглядались сѣй пекольнôй борбѣ. Дôстатись до вôкна значило уратовати свое житє — жити; тому то нещаснѣ жертвы пхались туды всею силою, штовхали однѣ другихъ, били, доптали и просили о воду, кричали о воздухъ або благали насмѣваючихъ ся зъ нихъ сторожѣвъ, абы стрѣляли до нихъ крôзь вôкно и убили ихъ скорше — Христа ради! А коли якъ бы въ насмѣшку подано имъ черезъ желѣзнѣ краты горнятко воды, то они всѣ кидались на него зъ такою хапчивостію, що вода вся розливалась, а каплѣ еѣ падаючи на ихъ розпаленѣ тѣла лише збôльшали ихъ муки.

И бачивъ я у снѣ, що коли ся борба нещасныхъ доходила до найвысшого степеня, надôйшли туды два люди и стали приглядатись крôзь вôкно тôй страшнôй сценѣ. Оденъ зъ нихъ звавъ ся Практичный Реформаторъ, а другій мавъ имя: Революціонеръ.

И коли они оба такъ виядѣли на вючѣ ся вôдъ болю, на пôвъ нагѣ тѣла арештантôвъ, на ихъ заломанѣ руки, горѣючѣ очи и покровавленѣ та выкривленѣ лиця, Практичный Реформаторъ вôтхнувъ и сказавъ:

„Грѣшна людска натура! Диви лише на ихъ самолюбіе! Чи бачишь ихъ захланнôсть? А якъ они ненавидять оденъ другого!“

А Революціонеръ закричавъ зъ слезами въ очахъ:

„Боже, тажь они прагнуть воздуха! Розбиваймо чимъ скорше тѣ муры, щобы имъ дати воздухъ, заки ще всѣ не погинули“!

Але практичный Реформаторъ глянувъ на него милосерно. „Бачу“, казавъ вôнъ, „що ты не е практичный чоловѣкъ. Чижь не бачишь, що ся борба о воздухъ е одинокимъ здоровымъ и природнымъ методомъ для одержаня воздуха? Чижь не бачишь, що ся борба выробляе характеры, задержуе при житю лише найспосôбнѣйшихъ и надае вартôсть житю? Чижь не можешь сего розумѣти, що еслибъ розвалено сѣ муры, то тѣ люде не малибъ жадного товчка, абы вести гарне, пожиточне житє? Мы не потрѣбуемо радикальныхъ средствъ. Мы мусимо улѣпшати и пôдносити характеръ борбы и старатись, щобы кождый мавъ однаковѣ шансы“.

Въ тôмъ оденъ зô сторожѣвъ подавъ арештантамъ скрôзь краты горнятко воды. Сейчасъ кôльканайцять рукъ збожеволѣлыхъ вôдъ спраги арештантôвъ вхопило его и вода розлялась, а они бились мѣжь собою навить за те, щобъ полизати бодай горнятко.

„Бачишь?“, тягнувъ дальше Практичный Реформаторъ — „отсе потверджене того, що я говоривъ. Якъ можна балакати про се, щобы имъ дати бôльше воды, коли они ще не навчились уживати тои, яку дôстають? Єсли они такъ борють ся о одно горнятко воды, то подумай собѣ якъ страшною булабъ ихъ борба, еслибъ они мали необграниченый припасъ воды. Нейже теперь зрозумѣешь, що одинокою причиною усеи ихъ бѣды е ихъ власне самолюбство“.

И по тихъ словахъ Практичный Реформаторъ клякнувъ и ставъ молитись, щобы серця арештантôвъ змѣнились, а мѣжь тымъ пекольна борба продовжалась, и на другій день рано въ помѣжь стокôлькадесять арештантôвъ остало ихъ живыми лишь двайцять и три, мѣжь ними одна жѣнка.

Усе те я бачивъ у снѣ.

В. Д. В.

Листъ зъ Украины.

Революція в Росії

після короткої тишини, — підчас якої царське правительство почало що-раз більше по звірськи виступати против народу, — прокинула ся знов з такою силою, що по кількох днях цар і його слуги мусіли знов уступити. Почавши ся в Москві, ґенеральний страйк з такою силою обхопив усю Росію, що здержав майже все житє. По всіх більших містах перервала ся всяка робота, так що скрізь забракло хліба, по всій Росії перервала ся зелізнича комунікація, а при тім по всій Росії величезні маси народу на зборах почали домагати ся надання правдивої конституції.

Ґенеральний страйк за кілька днів так налякав царя та його правительство, що він уступив, аби знов — обманити нарід. Бо коли-б цар не був уступив, то народня революція була би змела його з лиця землї разом із його слугами, а так цар видав маніфест, у якім обіцяв свободу особи, слова, друку і зборів, обіцяв покликати до Государственної Думи також заступників тих верств, які були виключені від виборів до Думи, обіцяв надати Думі законодатну власть, т. е. що всі закони мае затверджувати Дума, і — остав поки-що на далї царем Росії. І хоч усі ті обіцянки царські будуть виповнені, то Росія стане тільки новочасною-конституційною - монархічною державою. Буде се, що правда, поступ супротив теперішних російських порядків, але не буде ще визволенем народа.

Як далї розвинуть ся події в Росії, годї наперед угадати, але коли царський маніфест з заповідю справжньої конституції здержить народню революцію, не дасть їй розвити ся у революцію соціяльну, то се буде значити, що цар і його правительство виграли, а нарід програв, бо цар остане царем, тільки поділить свою дотеперішню власть з буржуазією, а нарід все таки остане не свобідний і голодний, тільки дістане иньшого конституційного пана...

У.

Зъ Лемкôвщины.

У насъ часы теперь дуже неприемнѣ. Вже четвертый тыждень якъ дощь падае що дня и по кôлька разъ на день. Правдивѣ слоты настали: дощь и снѣгъ. 26-го октобра упавъ снѣгъ великій. Худоба вже стратила пасовиско на поли, болота по уха, дровъ на паливо нѣхто не возить задля великого болота. Картофлѣ ще не всѣ люде повыкопували. Паны по дворахъ ще много мають докопаня, не пытають и на снѣгъ, але ѣздять за робôтниками, платять по коронѣ а копають. Сего року, дяковати Богу, зародились картофлѣ, то однѣ дякують Богу за такъ великій даръ вôдъ Бога даный, а и такѣ люде трафляють ся, що лихѣ слова вымавляють, що за таньо мусять продавати. Оденъ римо-католикъ дôставъ ся до вязницѣ, бо сказавъ въ Яслѣ на ярмарку, що „земякуфъ есть do dyabła“ и зато на кôлька днѣвъ дôставъ ся до вязницѣ.

Ярмарки полѣпшились, зараза на худобу устала.

Теперь богато дѣтей слабуе на такъ звану червѣнку, переважна половина зъ нихъ умирае. Въ Кобылянцѣ посесоръ дворôвъ и грунтôвъ п. Скшиньского, п. Сѣкора, минувшого року злословивъ на даръ Божій, картофлѣ, що не мôгъ зъ ними дати рады, а того року всюды картофлей повно и въ богатого и худобного а у него, у пана Сѣкоры, на всѣхъ ланахъ картофлѣ подрôбнѣли.

У насъ всюды и на Руси и въ Польщи люде не помѣстили картофлѣ до пивниць, але зосыпують до окопôвъ, такъ, що памятки такому урожаю на картофлѣ не було якъ того року. А панъ посесоръ въ Кобылянцѣ на такъ добрыхъ грунтахъ зубожѣвъ. У насъ на тôй бѣднôй Лемкôвщинѣ якъ ся якій заробокъ обяветь, то кождый бѣжить, котрый тôлько троха часу мае, абы заробивъ бодай якій такій центъ, абы бѣду вôдогнати вôдъ себе. Старшій зараблять теперь при картофляхъ по коронѣ а меншій дѣти по три шѣстки (60 гел.), бо и дѣти мають свои выдатки: тому треба чобôтъ, шапочки, а тамтому черевичкôвъ тай хусточки. И такъ зъ плачомъ зарабляе цента, бо часы настали зимнѣ, неприемнѣ, тожь и не диво, що дѣтямъ на заробку лѣзе плачь пôдъ паху, бо на пôвъ голе и босе, то такому и зимно мусить бути.

Тутъ на нашôй Лемкôвщинѣ стародавнѣ звычаѣ бабскѣ не выкорѣняють ся. Плюгавѣ то звычаѣ: кождый христіянинъ, повиненъ ся такимъ плюгавымъ звычаемъ мерзѣти, бо то не по христіяньски, а навѣть у поганъ и недовѣркôвъ таке не найде ся. А нашѣ люде, особливо бабы, такихъ звычаѣвъ страшенно тримають ся; звычаѣ то женьскѣ пôдчасъ выводôвъ зъ маленьковъ дитиновъ; такѣ то мусять бути два выводы. Першій по христіяньски въ церкви, священикомъ, а другій заразъ того самого дня въ корчмѣ качмаремъ-жидомъ. А то мусить бути, бо якъ бы такъ не було, то мати маленького немовляти цѣлый рôкъ плакала бы: що така мати не буде мала чимъ плекати, а дитина така не буде мала щастя. Єсли була окроплена въ церкви свяченовъ водовъ, то ще мусить бути окроплена и въ корчмѣ смердячою горѣвкою. Заразъ по церкви, по выводахъ, кума куму бере до поблизького дому на почесну або впростъ до корчмы и тамъ заливають ся смердячою отруєю. Жидъ на тôмъ зарабляе, корыстае зъ того, але помимо того всего въ своемъ духу смѣе ся зъ такого нерозумного христіянина и называе его дурнымъ ґоемъ, що такъ плюгавими своими звычаями допче по своей христіяньской вѣрѣ.

Школы ту ще не по всѣхъ селахъ позаводили, бо шкода двѣ короны дати на утримане учителя, а за науку своеи дитины; волить дѣти своѣ тримати въ слѣпотѣ якъ дати ему науку, привести на людей, выслати въ свѣтъ не дурака, якто теперь люде идуть за море въ чужину, на заробки, на службы, але кождому, хоть трохи образованому, лѣпше якъ простакови, неуцѣ.

У насъ въ Роздѣлю Рада громадска купила корчму вôдъ п. дѣдича Липиньского за 2000 злр., за котре то дѣло най буде честь тымъ, котрѣ суть патріотами, добродѣями въ нашôмъ Роздѣлю, бо то може бути колись для добра громады. Въ тôмъ найбôльшу повинни мати заслугу начальникъ громады теперѣшный Михаилъ Млынаръ, бувшій Иванъ Ванца и Василь Бубнякъ, бо они ся тымъ найбôльше интересовали.

Роздѣле, 31. Октобра, А. Пыжъ.

Подѣѣ въ Росіи.

Сучасне положене въ Росіи и настрôй народа такій, що нѣхто не знае, чого вôнъ мае сподѣвати ся на завтра. Урядъ настрашеный сильными заворушенями, надававъ багато обѣцянокъ народови. Але якъ тôлько завірушеня хочь трохи угамували ся, урядъ гаявъ ся выконувати свои обѣцянки. Таке хитне, непевне поводжене уряду чимъ-разъ бôльше драгуе народнѣ масы и не можна на разѣ сказати, до чого все те може привести. Зъ певнôстю можна тôлько сказати, що чимъ далѣ ведеть ся боротьба, тимъ все бôльшь и бôльшь выграеть въ нѣй нарôдъ. Зъ каждымъ новымъ політичнымъ страйкомъ старый режімъ тратить свои позиціи, мѣжь тимъ якъ силы и организація прихильникôвъ нового ладу мôцнѣють. Якими несподѣванками и перемѣнами супроводать ся та боротьба, можна бачити, переглянувши подѣѣ остатныхъ часôвъ.

Заворушенѣ матрозы, котрѣ захопили въ свои руки Кронштадску фортецу, змушенѣ були пôддати ся. Военный судъ засудивъ 151 зъ нихъ на смерть.

Страйковый комітетъ въ Петербурзѣ оголосивъ загальный страйкъ, котрый мусѣвъ почати ся 15-го падолиста по полудни. Въ вôдозвѣ, яку выпустивъ комітетъ до робôтникôвъ, говорить ся, що дороги царского уряду ведуть черезъ трупы робôтникôвъ, що по многихъ губерніяхъ знову зависъ внемковый станъ, не вважаючи на конституцію, що матрозôвъ, котрѣ пôдняли ся на оборону своихъ правъ и волѣ народа, засуджено на смерть и що метою робôтникôвъ мусить бути цѣлковите знесене царату и утворене республики. Далѣ въ вôдозвѣ страйковый комітетъ покликуеть робôтникôвъ застрайкувати и въ той способъ вымагати знесеня внемкового стану и увôльненя вôдъ смертнои кары кронштадскихъ матрозôвъ.

На ту вôдозву комітету тогожь дня по полуднѣ застрайкували бôльшь, якъ сто тысячь робôтникôвъ рôжныхъ фабрикъ. Невска, адміральтейска и остзейска фабрики будуваня корабльвъ, усѣ найбôльшѣ бавовнянѣ и прядильнѣ фабрики а также багато сталевыхъ и залѣзныхъ фабрикъ по обѣдѣ опустѣли. За те тимъ бôльшій и живѣйшій рухъ почавъ ся на вулицяхъ, де робôтники червоными прапорами робили парады. Цей раптовый страйкъ бувъ великою несподѣванкою, якъ для уряду, такъ и для мешканцѣвъ мѣста. Заразъ же пôдняли на ноги козакôвъ, кавалерію и інфантерію, але урядъ не наважився ся посылати войско проти страйкарѣвъ, бо вѣдомо було не тôлько, що робôтники суть добре озброенѣ, але и що войско уже непевне. „Жовнѣры багатьохъ полкôвъ лейбъ гвардіи не будуть стрѣляти въ людей при жадныхъ обставинахъ“, такъ заявивъ страйковый комітетъ. До страйку въ тойже самъ день пристали друкарѣ, такъ що вже вечернѣ часописѣ не выходили, а на другій день рано изъ усѣхъ щоденныхъ часописѣвъ выйшовъ тôлько „Урядовый вѣстникъ“.

Мешканцѣ мѣста були дуже перестрашенѣ тимъ новымъ страйкомъ и тойже часъ почали покидати и безъ того уже досить безлюдне мѣсто Позаякъ залѣзничѣ робôтники также страйкують, то комунікація Петербурга зо свѣтомъ можлива тôлько санями та водою. Черезъ що цѣны на шіфъ-карты до Фінляндіи и до Нѣмеччины, куды найбôльше тѣкають, пôднялись въ гору бôльшь, якъ вдвое. Агенты де-котрыхъ ліній зовсѣмъ не спродавали шифъ-картъ, бо всѣ мѣсця на всѣхъ кораблях, навѣть на тихъ, котрѣ еще не прийшли до Петербургу, були вже занятѣ.

На другій день (16 падолиста) царь на жадане Віттого скликавъ въ Царьское Село на специяльне засѣдане раду міністрôвъ. 15-го падолиста также було специяльне засѣдане міністрôвъ въ помешканю Віттого, котре тревало цѣлу нôчь. Наслѣдкомъ того засѣданя зъявила ся на другій день вôдозва Віттого, до робôтникôвъ. Въ той вôдозвѣ Вітте называеть робôтникôвъ „братами“ и умовляеть ихъ пожалѣти своихъ жѣнокъ и дѣтей и закôнчити страйкъ, бо теперь самъ царь, мовлявъ, звернувъ уже увагу на ихъ справу и буде дбати о добробутъ робôтникôвъ. Кромѣ того Вітте называеть себе найщирѣйшимъ приятелемъ робôтникôвъ и обѣцяеть имъ свою запомогу. Але та вôдозва не переконала робôтникôвъ и вони вôдповѣдали на неи: „Вітте мягко стелить, але потôмъ твердо буде спати“.

Нѣгде вôдозва Віттого не мала жадного результату, и до страйку приставало що-разъ бôльше робôтникôвъ. Застрайкували навѣть тѣ, що роблять по аптикахъ.

17-го падолиста страйковый комітетъ выпустивъ вôдозву до робôтникôвъ въ вôдповѣдь на вôдозву Віттого. Въ комітетской вôдозвѣ говорить ся, що робôтники нѣколи не були не тôлько братами Віттого, але навѣть не мали нѣчого спôльного зъ нимъ. Отже дякують за честь и пошану, але Віттого не можуть вважати за брата. Що до жѣнокъ и дѣтей, котрыхъ Вітте просить робôтникôвъ пощадити, то въ вôдповѣдь страйковый комітетъ радить робôтникамъ порахувати тихъ жѣнокъ и дѣтей, котрѣ зôстали удовами и сиротами за той часъ, якъ Вітте ставъ на чолѣ уряду. А якѣ то суть царскѣ „добрѣ замѣры“, про котрѣ говорить Вітте, комітетъ радить робôтникамъ пригадати собѣ „кроваву недѣлю“ (9 | 23 сѣчня того року). Взагалѣ комітетъ не маеть жадного довѣря анѣ до Віттого, анѣ до царя и радить робôтникамъ вымагати скликаня на пôдставѣ загального, безпосередного, рôвного и тайного выборчого права всенародного установчого зôбраня, котре мае розвязати питане, якій державный ладъ мусить бути въ Росіи, и выробити конституцію.

Тогдѣ Вітте пославъ багатьохъ урядникôвъ и агентôвъ міністерства ганддю и роботы, и поручивъ имъ сказати робôтникамъ, що если робôтники вôдмовлять ся вôдъ політичныхъ вымогъ и дадуть спокôй політичнымъ страйкамъ, то вôнъ, Вітте, самъ стане на ихъ сторону и буде пôдпирати всѣ ихъ вымоги, котрѣ дотикатимуть ся полѣпшеня матеріяльного боку ихъ житя. Але и то не помогло, и до страйку пристали еще банковѣ урядники, телефоністки а также люде такъ званыхъ „ученыхъ професій“. Комітетъ выпустивъ ще одну вôдозву, де робôтникамъ радить продовжувати страйкъ до остатного. Вітте загрожувавъ, що оголосить на другій день въ Петербурзѣ военный станъ. Революціонеры загрожують Віттому смерть въ разѣ, якъ буде въ Петербурзѣ заведено военный станъ. Поліція добираеть надзвычайныхъ способôвъ для обороны особы Віттого.

Тогожь дня царь згодивъ ся „помилувати“ усѣхъ матрозôвъ, засудженыхъ на смерть, кромѣ шестьохъ. Робôтники вымагають, щобы усѣ були увôльненѣ вôдъ смертнои кары.

Два царѣ.

Въ пензенской губерніи появивъ ся чоловѣкъ, котрый выдаеть себе за дѣйсного, „мужичого“ (хлопского) царя. Вôнъ маеть навколо себе богато ґенералôвъ, адютантôвъ, пишеть маніфесты, указы и дозволивъ селянамъ вôдобрати землю у панôвъ. Селяньство, котре не стôлько не дбаеть о те, чи вôнъ есть „миропомазаный“ и чи поминають его попы въ церквахъ, чи нѣ, дуже радо еднаеть ся до него, и вже вôнъ мае бôльшь, якъ 50 тысячь прихильникôвъ. Зъ того повстали великѣ селяньскѣ розрухи. Селяне палять и рабують паньскѣ маетки и дѣлять паньску землю мѣжь собою. Поява того конкурента Миколы II. естъ несподѣваный наслѣдокъ агітаціи прихильникôвъ самодержавія. (О той агітаціи говорило ся въ попереднôмъ числѣ „Свободы“).

Щобы запобѣгти тому лихови, царь Микола II., якъ кажуть, хоче роздати селянамъ велику частину такъ званыхъ „удѣльныхъ“ маеткôвъ. „Удѣльнѣ“ маетки складають собою майже третю частину европейской усеѣ Росіи, и суть власнôстю царя и рôжныхъ великихъ и малыхъ князѣвъ та герцогôвъ.

Крôмъ того царь постановивъ скасувати довгъ селяньства за ту землю, яку селяне дôстали, якъ була знесена панщина. Той довгъ, хочь и бувъ вже тричѣ выплаченый селянами, але чомусь висѣвъ надъ ними ажь до сего часу, и урядъ числивъ того довгу близько 40 міліонôвъ долярôвъ. Скасоване того довгу не зробило жадного враженя на суспôльность, бо нѣхто не вважавъ его за правильный.

Допись.

Зъ McKees Rocks, Pa.

Баль читалень.

Въ попередныхъ числахъ „Свободы“ честнѣ читателѣ певно читали за „Нечуваный баль“ членôвъ читалень въ Микісраксъ и Питсбургъ, котрый мавъ вôдбути ся въ Микісраксъ, Па. Отже хочу дещо про сей баль написати. На той нашъ баль зôйшло ся богато народа музыка вôдъ часу до часу красно грала вôдъ уха до уха. Було тамъ богато и рускихъ молодцѣвъ, котрѣ прегарно забавлялись танцями, а що рускѣ дѣвчата були гожѣ мовь рожевѣ цвѣты, тожь и забава ишла весело и жваво. Потанцювавши трохи сходились члены и членкинѣ Питсбурского хору въ вѣнокъ и спѣвали рускѣ пѣсни, котрыми вражали серця здоровомыслячихъ людей, спѣваючи про славныхъ рускихъ героѣвъ, про хоробрыхъ козакôвъ, та про вôльнѣ часы нашои неньки Руси Украины. Слухаешь, не наслухаешь ся, глядишь и не надивишь ся: любо, мило. Также не зашкодить написати и про дохôдъ, бо чистого доходу до касы читалень прийшло звыжь сто долярôвъ. Чи се не гарно? Ось що то може злука та просвѣта. Тому кличу до васъ американьскихъ хлопцѣвъ и дѣвчатъ, довасъ, що покинули рôдный край, зъ гôркимъ плачемъ и жалемъ покинули рôднѣ стрѣхи, зъ заплаканымъ лицемъ цѣлували своихъ родичѣвъ и приятелѣвъ. Попрощали вы святу руску землицю и прийшли на вôльну землю Вашингтона а тутъ розсѣялись. А кôлько то мѣжь вами такихъ, що вмѣли писати и читати ще зô старого краю а прийшовши тутъ вмѣсто научитись щось лѣпшого, занедбали и старе. Чижь не встыдъ вамъ за се? Ось возьмѣть ся щиро до трудý. позакладайте на каждôмъ плейзѣ читальнѣ а настане лѣпшій часъ и зрôвнаемъ ся зъ другими народами. Кôлько то натрудились другѣ люде а особливо нашѣ священики коло заснованя братствъ и Союза и клеветы ще понесли за се вôдъ ворогôвъ; а нынѣ вже лекше, нынѣ нарôдъ пôзнае чого ему потреба, тожь берѣть ся и вы рускѣ молодцѣ та дѣвчата до народнои роботы. Закладайте читальнѣ въ каждôмъ плейзѣ, а въ той часъ стане союзъ, союзъ просвѣты. Такъ само звертаю ся до Микізрацкихъ молодцѣвъ: не будьте лѣнивѣ анѣ мудрѣ, якъ то каже пословиця: „Мудрый якъ вôйтôвъ кôтъ: свѣчку зъѣвъ, самъ темно сидѣвъ“. Мы будемо мати рôчный мітингъ читальнѣ дня 1-го грудня, тожь зôйдѣть ся, впишѣть ся до насъ, а коли насъ стане бôльше, въ той часъ будемо радити надъ дальшимъ розвоемъ, чого сердечно сподѣваю ся.

Членъ читальнѣ „Просвѣты“
въ McKees Rocks, Pa.

ОГОЛОШЕНЄ.

Братсево св. Арх. Михаила, вôд. Р. Н. Союза 14, въ St. Luis, Mo., буде отримувати рôчный мітингъ въ Недѣлю, 3-го Децембра, о 3-тôй годинѣ пополудни. На тôмъ мітингу будуть переглядженѣ всѣ справы братскѣ зъ цѣлого року и буде ся выбирати урядъ братскій на рôкъ 1906. На той мітингъ мае появити ся каждый членъ того братства о 3 ôй годинѣ пополудни, а котрый не появить ся то безъ жадной вѣдомости, заплатить 50 ц. кары. Тôлько тѣ члены мають вымову, котрѣ хорѣ або занятѣ такою роботою, що не можуть зъ неѣ выступити.

За Урядъ Братства:
Андрей Серњакъ, предсѣдатель,
Григорій Копча, секретарь.
Алекс. Валевскій, касіеръ.

Хто хоче змѣнити свой адресъ повиненъ выписати усе докладно на сѣй картцѣ, вырѣзати еѣ и дати листоносови або заслати въ листѣ до редакціи „Свободы“.

POSTMASTER! Please notify "Svoboda", Box 353, Scranton, Pa. of the following change of my address:

PREVIOUS ADDRESS (Старый адресъ):
Name (Имя) ——
Street or P. O. Box (Улиця або бакса) ——
P. O. (Почта) —— State (Стейтъ) ——
Належавъ-емъ до вôддѣлу „Союза“ ч. —— а теперь належу до вôд. ч. ——
PRESENT ADDRESS (Новый адресъ):
Street or P. O. Box (Ул. або бакса) ——
P. O. (Почта) —— State (Стейтъ) ——

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧÔВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касієръ } АЛЕК. ШАРШОНЪ, 624 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря.........Іос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касієра...........А. Янковичъ MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій.........St. Louis, Mo.
А. Семаницкій........Trauger, Pa.
К. Кобанъ...........Olyphant, Pa.
Ал. Сорока..........Plymouth, Pa.
Иванъ Паризанъ......Terryville, Conn.
Ив. Сенько..........Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко.......Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій....Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій........Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій......McKees Rocks, Pa.
Ив. Ворганъ..........Mt. Carmel, Pa.

Головный организаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Важне для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачі до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касієра, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касієра.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

Вôдозва.

Взывае ся всѣхъ пп. секретарѣвъ „Союза", котрі ще не заплатили за календарѣ зъ 1905 р., щобы сейчасъ послали належитôсть за розпроданї календарѣ на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, N.J. Нерозпроданї календарѣ просимъ поки-що еще переховати у себе и не вôдсылати, поки не дасть ся знати о тôмъ въ „Свободѣ".

Вôдъ головного Уряду „Р. Н. С".
К. Кирчôвъ предсѣдатель.
С. Ядловскій секретарь.

Рухъ въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Русины въ Кросъ Форкъ, Па читайте, бо важне. Въ мѣсяцяхъ Новембру 1905 будемо принимати новыхъ членôвъ до нашого Братства усп. Пр. Дѣвы Маріи вôддѣлъ 88, за половину вступного. Русины, корыстайте зъ тои нагоды, бо такій случай вамъ заразъ не трафить ся черезъ годы.

Вôдъ уряду Братского:
Михайло Голикъ, предс.,
Теодоръ Паньцьо, секрет.,
Димитрій Гриценько, касієръ.

РÔЧНЫЙ МІТИНГЪ

братства св. Василія, вôд. Союза 19, въ Прайсбургъ, Па. вôдбуде ся въ Недѣлю 17-го Децембра о 1 годинѣ пополудни. Хто не явить ся на мітингъ заплатить кару $1.00. Кождый членъ мае вырôвнати свôй довгъ. Буде ся читати рôчный доходъ и розходъ и выбирати новыхъ урядникôвъ на рôкъ 1906. Мітингъ вôдбуде ся въ Рускôй Школьнôй Гали въ Олифантъ, Па. Прошу всѣхъ братôвъ явити ся на той мітингъ. Напоминаю васъ дорогі братя, котрі не належите нѣгде, приступайте до братства и до Р. Н. Союза. Недавно тому убивъ тренъ одного Русина а другій самъ умеръ, а нѣ хоронити не было за що, а жѣнка плаче зъ дѣточками гôркими слезами. А вы Русины все камѣнне серце маете, до руской организаціи не належите.

Ст. Сисакъ, секретарь, Box 220.

БРАТСТВО

св. Володимира въ Elizabeth, N. J., вôддѣлъ Р. Н. Союза 65, буде принимати въ мѣсяцю новембрѣ и децембрѣ новыхъ членôвъ, маючихъ вôдъ 16 до 30 рокôвъ **безъ вступного**, а вôдъ 30 до 40 за половину вступного, коли здоровый хлопцѣ. Крôмъ того, запрошуємо всѣхъ членôвъ прийти на рôчный мітингъ, котрый мае бути въ першу недѣлю мѣсяця децембра о 3-ôй годинѣ пополудни въ галѣ Войтка Матера, 48 Washington Ave. А до Руского Народного Союза будемо принимати пôсля статутôвъ Союза. Нагадуємо, щобы члены платили свои довги, инакше рахунки братства не можуть бути приведенї въ порядокъ на рôчный мітингъ. Крôмъ того, запрошуємо всѣхъ Русинôвъ зъ околицѣ Elizabeth, N. J., котрі не суть еще забезпеченї въ жаднôй организаціи, щобы явили ся на мітингъ въ Новембрѣ або въ Децембрѣ и мы ихъ приймемо до нашого братства.

А. Явнякъ, предс.,
С. Крупей, секр.,
І. Кухаръ, касієръ.

БРАТСТВО

св. А. А. П. и П. въ Плимавтъ буде принимати новыхъ членôвъ у мѣсяцю Новембру до 30 лѣтъ безъ вступного а вôдъ 30 до 45 за половину вступного.

Вôдъ уряду Братского
Андрій Банюкъ, предс.,
Стефанъ Гринякъ, секр.
616 Ransom Str., Plymouth, Pa.

ВАЖНЕ
для всѣхъ членôвъ братства св. Йоана Хрестителя въ Бофало, Н. Й.

Дня 3-го грудня того року буде рôчный мітингъ братства. Длятого повѣдомляю, щобы всѣ члены були присутными на тôмъ мітингу. Котрый членъ не прийде, крôмъ тыхъ що мешкають въ Канадѣ, заплатить 1. доляра кары. Мітингъ розпочне ся о 1-ôй годинѣ пополудни. На тôмъ мітингу будемо выбирати новый урядъ и рахувати касу а также книжки доходу и розходу за цѣлый рôкъ. Крôмъ того, прошу всѣхъ повыплачувати свои довги, щобы на 1906 рôкъ не лишало ся жадного довгу. Тамъ же будемо приймати новыхъ членôвъ до 35 лѣтъ безъ вступного, а до 35 до 42 за пôвъ вступного. Отже прошу всякого, хто еще не належить до жадноі организаціи, зголосити ся на тôмъ мітингу, а мы радо приймемо усякого честного Русина. Незанедбуйте тои организаціи до якои належите, бо чоловѣкъ не знае, коли Богъ єму смерть пôшле и треба бути въ кождôй хвили готовымъ до того, щобы не прийшлось вамъ, лишити жѣнку и дробныхъ дѣточокъ безъ жадноі запомоги.

Дм. Котелецъ, предсѣдатель,
Н. Лещишинъ, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ нашого братства св. Ап. Андрея въ Бреславъ, Па. вôд. Союза 30, що рôчный мітингъ вôдбуде ся дня 3-го Децембра. Мітингъ почне ся о другôй годинѣ пополудни слѣдуючимъ порядкомъ: Перше буде ся принимати новыхъ членôвъ до братства за $1.50 вступного а до Р. Н. Союза пôсля статутôвъ; друге, буде справоздане касове зъ доходôвъ и розходôвъ за цѣлый рôкъ; третє, буде выбирати ся новый урядъ на рôкъ 1906 и порѣшати другі важні справы. Напоминаю всѣхъ членôвъ, щобы ся зôйшли на той мітингъ и вырôвнали свôй довгъ якъ до братства такъ и до Р. Н. Союза, щобысьмо всѣ книжки и касу могли передати новымъ урядникамъ въ порядку. Напоминаю також всѣхъ, що кождый членъ въ мѣсяцю Децембру мае заплатити 25 цнт. на желѣзный фондъ. Котрый членъ безъ важнои причины не появить ся на той мітингъ, заплатить кару 50 центôвъ а урядникъ $1.00.

Панько Леньо, секретарь.

РÔЧНЫЙ МІТИНГЪ

братства св. О. Николая въ Питсбургъ, Па. вôдбуде ся дня 10-го Децембра. На той мітингъ мае явити ся кождый членъ братства. На мітингу буде здане касове справоздане за цѣлый рôкъ, буде выбирати ся новый урядъ братства и будуть принимати ся новї члены. Нагадую всѣмъ, хто еще не выплативъ свого довгу до братства, щобы не вагавъ ся и не лишавъ довгу на 1906 рôкъ. Всѣхъ Русинôвъ въ околицѣ Питсбургу, котрі не належать до жадноі организаціи, прошу прийти на нашъ мітингъ и зголосити ся, а мы радо приймемъ усякого чесного крайна. Памятайте, що наше братство єсть найстарше и найбôльше на цѣлу околицю Питсбургу. Хто еще не мае братскои шапки, най зголосить ся до предсѣдателя и достане свою шапку. Мітингъ почнеть ся о пôвъ на другу годину.

о. Н. Стефановичъ, гол. предс.,
Н. Войтовичъ, предсѣдатель,
Ив. Брейнинчинъ, касієръ.

ЧИТАЙТЕ, БО ВАЖНЕ.

Братя Русины зъ Монесенъ, Па. и поза Монесенъ, котрі належите до брацтва св. Йоана Хрестителя у Монесенъ, Па., вôддѣлъ Союза 62, подаємо вамъ всѣмъ до загальнои вѣдомости, що зъ мѣсяцю Децембру вôдбуде ся рôчный мітингъ, на котрый всѣ члены мають ся появити безусловно. На тôмъ мітингу буде зъ цѣлого року справоздане доходôвъ и розходôвъ и буде выбирати ся новый урядъ. Кромѣ сего будемо принимати новыхъ членôвъ и полагоджувати другі важні справы. Єсли хто не прийде на мітингъ, пôдлягае кари $1.00. Мітингъ розпочне ся о 1. годинѣ пополудни въ другу Недѣлю по полудни, на 3-ôй улици, въ Италіяньскôй Гали.

И. Малютинъ, предсѣдатель,
Д. Федорчакъ, секретарь,
Й. Федань, касієръ.

МІТИНГЪ

братства св. Й. Кр. въ Tronton, N. J., вôддѣлъ Союза 121, вôдбувъ ся дня 5-го Новембра. Выбрано слѣдуючій новый урядъ: Василь Дубчакъ, предсѣдатель; Ив. Кушнѣрикъ, заступникъ; Ив. Гудакъ, касієръ; Мих. Черемшанъ, заступ., Ив. Паслявскій, секретарь; Ив. Зимняньскій, заст.; Муринка Онуфрій и Новікмецъ Юрій, дозорцѣ касы. Мітинги вôдбувають ся кождои першои Недѣлѣ по первôмъ о 4-ôй годинѣ пополудни въ гали п. Ласковича ч. 716 Broad Str., Trenton, N. J. Повѣдомляємо просимо, щобы члены сходили ся на мітинги точно. Хто не прийде на мітингъ заплатить 50 цт. кары а урядникъ $1.00. А хто еще не належить до жадноі организаціи нехай приступить до нашого братства и до Союза. 70 ц. на мѣсяць сума невелика, а за те въ разѣ смерти Союзъ выплачае 600 долярôвъ за мужа а 300 за жену.

Вас. Дубчакъ, предсѣдат.,
Ив. Паслявскій, секретарь,
Ив. Гудакъ, касієръ.

РÔЧНЫЙ МІТИНГЪ

братства св. О. Николая въ Оборнъ, Н. Й., вôддѣлъ Союза 38, вôдбуде ся дня 3-го Децембра о 1-ôй годинѣ пополудни въ церковнôй Гали. На тôмъ мітингу буде прочитаный доходъ и розходъ за минулого пôвъ року; також будемо выбирати новый урядъ и принимати новыхъ членôвъ безъ вступного. Напоминаю васъ всѣхъ братôвъ не лишь тыхъ, що мешкають въ Auburn, N. Y., але и тыхъ що бувають по инчихъ плейсахъ, щобы явили ся на мітингъ пôдъ карою $2.00. А хто еще не належить до братства анѣ Союза, нехай сейчасъ приступае, бо тодѣ коли прийде на чоловѣка хороба або смерть — буде вже за пôзно.

Зъ Уряду Братства.
Мих. Поляньскій, предсѣдат.,
Вас. Базарникъ, секретарь.

РÔЧНЫЙ МІТИНГЪ

братства св. Арх. Михаила въ Canonsburg, Pa., вôдд. Союза 84, вôдбуде ся въ Недѣлю 3-го Децембра о 1-ôй годинѣ пополудни. Хто не явить ся на тôмъ мітингъ, заплатить кару пôсля статутôвъ. Кождый членъ мае выровнати свôй довгъ. Буде ся читати доходъ и розходъ и выбирати новыхъ урядникôвъ на рôкъ 1906. Мітингъ вôдбуде ся въ Рускôй Гали п. М. Берды. На тôмъ мітингу будемо принимати також новыхъ членôвъ до братства пôсля статутôвъ. Не вôдкладайте, братя, що еще маєте часъ, бо вже теперь найлѣпша пора. Не вымавляйте ся, що не маєте грошей, бо робота иде добре тожь кождый при грей цари. Лишь 70 центôвъ на мѣсяць а не дай Боже чого злого, то лучше зыскаєте за тї центы що заплатите до братства и до Союза, якъ колибысьте ихъ въ кишени держали.

Урядъ Братства:
М. Берда, предсѣдатель,
В. Сичь, секретарь,
М. Малинякъ, касієръ.

НАПОМИНАЮ

членôвъ братства св. Володимира, ч. 108, въ Ню Йорку, що 25-го Новембра вôдбуде ся мітингъ точно о 8-ôй годинѣ вечеръ въ галѣ пôдъ ч. 509 E. 5th Str. Прошу всѣхъ членôвъ, щобы посходили ся на той мітингъ, бо маємо бо полагодженя дуже важні справы.

Зъ братскимъ поважанємъ
Асафатъ Сусѣдка.

ПОВѢДОМЛЯЮ

членôвъ галицкои парохіи св. Йоана Хрестителя въ Монесенъ, Па. и околици, що рôчный мітингъ вôдбуде ся дня 17-го Децембра, це єсть въ трету Недѣлю по першôмъ о другôй годинѣ пополудни. Мітингъ вôдбуде ся въ нашого брата Стефана Цимбалы на Шеплеръ. На тôмъ мітингу будуть прочитанї всѣ доходы и розходы за послѣднихъ 8 мѣсяцѣвъ и буде ся выбирати новый парохіяльный урядъ. Длятого прошу усѣхъ честныхъ парохіянôвъ абы на сей мітингъ появили ся якъ найчисленнѣйше и переконались якъ урядъ газдувавъ грôшми, котрі вы зложили. Подаймо собѣ всѣ руки до працѣ, а певно довершимо святе дѣло яке мы почали.

За Комітетъ:
А. Горощакъ, предсѣдатель,
Д. Федорчакъ, секретарь,
М. Криницкій, касієръ.

ДО РУСИНОВЪ ВЪ ЧИКАГО.

Дня 3-го Грудня вôдбуде ся зôбранє чикагôвскихъ Русинôвъ въ сали Campela на N. Robey Str. ч. 939 близько Clayborn Place, по обѣдѣ о 2-ôй годинѣ. Радити буде ся надъ заложенємъ парафіи на Нортвестсайдѣ и надъ купномъ церкви. —49

ПОСВЯЧЕНЄ ПРЕСТОЛА.

Дня 26-го Новембра, 1905, о 10-ôй годинѣ рано вôдбуде ся посвяченє престола въ церкви св. О. Николая на East Buffalo, N.Y. На се посвяченє запрашаємо бр. св. О. Николая ч. 20, бр. св. Йоана Хрестителя зъ Black Rock, Tonawanda, Niagara Falls, West Seneca и т. д. Також запрашаємо всѣхъ честныхъ Русинôвъ и Русинокъ зъ Бофало и околици прибути до насъ на се торжество и причинитись до возвеличеня нашого свята.

Комітетъ Церкви св. О. Николая о.Н.А.Заклиньскій, 1430 Bailey Ave
Н. Буката, предсѣдатель,
В. Шелестъ, касієръ,
Д. С. Микитякъ, секретарь.

ТОРЖЕСТВЕННЕ

посвяченє руского цминтаря вôдбуде ся въ четверъ 30-го Новембра 1905 въ South Fork, Pa. на американ. свято Thanksgiving Day. О год. 9-ôй рано зачне ся Служба Божа въ нашôй каплици, а по Богослуженю удасть ся походъ на цминтарь коло нашои новои церкви, де зачне ся о годинѣ 10.15 рано посвяченє цминтаря, получене зъ проповѣдею. На се торжество запрашаю въ имени Рады церковнои нѣхъ парохіянъ, всѣ рускі и славяньскі братства, тай прочихъ Христіянъ такъ мѣсцевыхъ якъ и замѣсцевыхъ.

South Fork, Pa., 20 Нов., 1905.
о. Ник. Пôдгорецкій, рускій гр. к. душпастырь.

— ПОДАЮ до вѣдомости всѣмъ Русинамъ, моимъ приятелямъ и знакомымъ, що моя адреса слѣдуюча: **Rev. J. A. Zaklynsky, Rector of St. Nicholas Ruthenian Church, 1430 Bailey Ave., Buffalo, N. Y.**

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперёдъ.

Де єсть?

Марія Стащакъ, походить зъ села Пстружного, повѣтъ Горлицѣ, Галичина. Буде тому одѣнъ рôкъ якъ прѣхала зъ краю и мае бути десь коло Ню Йорку. Хто бы о нѣй знавъ, або она сама, нехай зголосить ся на адресу свого брата:
Hryc Staszczak,
13 Kelsey Str., Auburn, N. Y.

Де єсть?

Иванъ Савицкій зъ Поточискъ, повѣтъ Городенка, Галичина. Шукае за нимъ М. Osadczuk, Adams, N. Dak.

Де єсть?

Стефанъ Мигаликъ, котрый виненъ менѣ грошѣ вже 9 рокôвъ. Чотыри роки тому бувъ коло Питсбурга.
John Wanatko, Charlotte, N. Y.

Де єсть?

моя жѣнка Євка Судя. Походить зъ Кривои, въ Галичинѣ. Въ Америцѣ є 5 рокôвъ. Давнѣйше мешкала въ Йонкерсъ, опôсля въ Ню Йорку. Хто менѣ о нѣй донесе, достане нагороду.
John Wanatko, Charlotte, N. Y.

Де єсть?

Стефанъ Мельникъ, зъ села Смôльника, повѣтъ Лѣско, зъ Галичины. Бувъ передъ 2 роками въ Оборнъ, Н. Й. Хто бы о нѣмъ знавъ, або вôнъ самъ, зволить зголоситись на адресу: Iwan Holczanski, Box 277, Windber, Pa. 6-6

Де єсть?

Михайло Поляньскій. Передъ двома роками перебувавъ въ Оборнъ, Н. Й. Глядае го его знакомый. Хто бы о нѣмъ знавъ, або вôнъ самъ, зволить подати свою адресу до мене
Iwan Holczanski,
Box 277, Windber, Pa. 6-6

Просьба.

Збираємо грошѣ на поправу руской церкви въ селѣ Новици, горлицкого повѣту, въ Галичинѣ и просимо васъ братя и сестри, особливо тыхъ, що походять зъ Новицѣ захочуйте одни другихъ и жертвуйте хто що може на сю цѣль, бо знаєте, що въ краю гроша нема, зарôбки слабі, а вроды, якъ чуємо планні. Неразъ закаже ся ясне постерниско и прийде буря, градъ и змолотить все таки на поли и змие водою, а нашѣ роботы мусять ся дивити якъ ихъ праця марно пропадае. Знаєте добре и тое, що зъ тои мізерной офѣры, яку дають въ краю по одному або два сотики трудно зôбрати суму. А насъ тутъ Богъ допровадивъ до Америки на добрі зарôбки, тому не забуваймо о нашôй Матери въ старômъ краю, босьмо ся при нѣй выховали разомъ зъ нашими родичами. Нехай потягаймось а жертвуймо хто що може, а Богъ певно намъ тое нагородить.

Жертвы прошу посылати на адресъ:
John Guzik,
6-6 37 Jersey Str., Ansonia, Conn.

— ВЫЙШЛО 18 число просвѣтного выдавництва А. Бончевского „Читальня" мѣстить въ собѣ слѣдуючі речи: Якъ мужикъ шукавъ до царя правды шукати; Зъ горъ; За землю; Свѣтъ безъ Аллага и Якъ воякъ помстивъ ся на царевы. Цѣна сеи книжочки 15 центôвъ. Хто заплатить $1.50 буде доставати „Читальню" (одну книжочку) що мѣсяця черезъ цѣлый рôкъ.

Адресъ: CZYTALNIA,
Box 353, Scranton, Pa.

ДОПИСИ.

Зъ Jersey City, N. J.

До чого догаздувались?

Якъ звѣсно, коли о. Пôдгорецкій захорѣвъ, о. Обушкевичь при помочи своихъ приверженцѣвъ старавъ ся выкинути его зъ парохіи и засѣсти въ Джерзі Ситі. Зъ того выйшли сварнѣ, бійки, процесы, и о. Пôдгорецкій, якъ хорый чоловѣкъ, перенѣсъ ся на другу парохію. Але о. Обушкевичь до Джерзі не доставъ ся, бо люде були дуже обурені противъ него и по вôдходѣ о. Пôдгорецкого занявъ парохію приятель о. Обушк. о. Волошинъ. Але и той не устоявъ ся тутъ, бо нарôдъ бувъ здеморалізованый подвигами москвофільскими, а церковь хилилась до упадку. О. Волошинъ бувъ змушеный также опустити Джерзі Сити, а на его мѣсце прийшовъ другій священикъ, котрый також зачисляв ся до москвофільскои партіи. Та справы не полѣпшились. Днесь церковь такъ зле стоить, що нема за що купити свѣтла, нѣ кадила, а якъ зачуваю, кадити мусять огарками зъ свѣчокъ та кнотами. Ось до чого догаздували!

Парохіянинъ.

Зъ Mt. Carmel, Pa.

Нашъ пôпъ угорскій выголошуе въ церкви имена добрыхъ парохіянъ, котрі теперь не хотять платити колекту на „муфоване" церкви, а то зъ тои причины, що священикъ кричавъ однои и другои недѣлѣ въ церкви, що тѣ ресіты які люде мають, що давнѣйше поплатили на церковь, не вартають нічь, що можуть ихъ до печи кинути. Декотрі въ тыхъ людей подавали 5 и 10 дол. Кромѣ того оденъ кураторъ насмѣвавъ ся, що радикалы вже пôдхлѣбляють ся, то теперь парафіяны жалують, що дали ся збаламутити москвофіламъ, а суть и такі, що сказали имъ до очей, що на мадярского попа не будуть платити. За те священикъ въ недѣлю, 5-го Новембра, выпубликовавъ въ церкви по имени того чоловѣка, що такъ говоривъ, та ще казавъ, що тутъ въ Америцѣ е заповѣдь установлена: колекту платити, а хто не платить колекту, то до него діяволъ приступивъ. Ну и якъ-жежь тѣ люде можуть колекту платити, коли зъ нихъ смѣють ся, що радикалы имъ пôдхлѣбляють ся? Кромѣ того мусять ся тримати конституціи Mt. Carmel-скои, котра була выдана кураторами, а пôсля котрои и той парафіянинъ, що дасть на церковь пять центôвъ и мае такъ добрый голосъ, якъ и той, що платить 50 або 75 цнт. на мѣсяць. Отже и той парафіянинъ тои конституціи тримавъ ся, але и такъ еѣ зломавъ, бо ажь десять разъ бôльше заплативъ, якъ ихъ конституція приписуе. А тотѣ самі кураторы, що таку конституцію выдали въ часѣ, коли о. Макаръ бувъ тутъ другимъ наворотомъ въ Мт. Кармелъ, днесь самі заходять ся выганяти тыхъ зъ церкви, котрі платили довше и платять днесь еще, але лишь пôсля ними выданои конституціи. Але они днесь видять, що та ихъ конституція була на дуже лихихъ пôдвалинахъ установлена и що днесь они приходять до остатнього краю и до спродажи пропертôвъ, котрі були покуплені за добрымъ заходомъ и працею о. Макара и тыхъ кураторôвъ, котрі зъ нимъ працювали на добро и честь парохіи въ Мт. Кармелъ. Днесь прийшовъ часъ, що люде, котрі ся били за кураторство и достали его, тотѣ самі, що высылали своихъ жѣнокъ выганяти вôдъ престола доброго священика, взяли собѣ такого, що лише на его пенсію люде роблять. До такого добра припровадили церковь, що вже суть тамъ де козы кують. Радуй ся Мт. Кармельска Русе, бо маешь добрыхъ провôдниковъ, котрі потрафлять легко тое знищити, що хто згаздувавъ. Стара рада имъ вôддала въ руки ґаздôвку, най ґаздують, бо они хотѣли злодѣйства повынаходити, що священикъ зъ радовъ покрали, але удало ся имъ вынайти все въ порядку безъ жадноѝ омылки.

Але того они не вынаходять анѣ пе скажуть, хто заплативъ лоерамъ за право, котрого непотрѣбно було и котре они зо своеи кешенѣ повинні були платити. Добрі парохіяне повинні тое выслѣдити поки часъ, щобъ не платили на лоерôвъ анѣ на жадні непотрѣбні права. Старôй радѣ не вольно було священика спровадити безъ загального митингу парохіяльного, а днесь оденъ кураторъ може всьо самъ зробити и попа спровадити и дяковъ, котрыми переганяе якъ гандляръ кôньми; котрый недобрый то заразъ зъ нимъ до брехи: ладуй дяку кары; тамъ мае для нихъ семинарію въ боксъ карѣ. И люде его за то слухають, тѣшать ся що ихъ працю, котру давно були наскладали и въ добрі руки, вôнъ потрафить зруйнувати зо своима бодіями. Не давайте ся люде такимъ за нôсъ водити, бо вы собѣ самі босами. Я мыслю, що вы вже досыть дорослі, вже маете розумъ, що вы не повинні такихъ гостей въ своихъ кошарахъ тримати. Свого часу писали они въ ню-йорской казетѣ, що радикалы не мають тутъ бôльше голосу въ парохіи, але прийде часъ, що они не будуть тутъ мати бôльше голосу.

Щирый порохіянинъ лемко, а не радикалъ.

З Winnipeg, Man. Canada.

Бідному матеріяльно і духово Русинови тяжко без того обійтись, щоб не потребував няньки, котраб его стерегла, як дитину, щоб де не упала та не потовкла ся... Ріжних, прерізних маємо тут няньок: німецких, польских, російских, а навіть руских. Маємо тут кілька церков. Правда, церкви нашому народови потреба, але ему треба і науки сьвітскої. Треба его вчити, щоби не пропивав своеї крівавиці в жидівских готелях (салонах) а щадив, щоб з него мала підмогу его родина. Піяньство в Вінніпеґу ширить ся з кождим днем, а сему ніхто не запобігає. Церкви, котрі повинні перші проти сего виступати, мовчать. Одна славить прославляе царя та его чудотворний кбут, друга знов лише стараесь зібрати грошей заплатити французови за аренду. І ніхто ніколи і словом не писне: занехайте пити, щадіть крайцар та здоровле, не спомагайте жидів. Ось і що кождого вечера компанії пяниць „заганяють качата до дому" або знов полісмен ве де до цюпи і котрий відсидить, дасть $5 за „нічліг" та іде до роботи на кільканайцять день, щоб відробити що стратив, та знов ту саму комедію відограти що перед тим. А жінка і діти в краю голодують. Треба проти того конечно виступати, не то що в одну неділю сказати пару слів та знов аж за рік на якусь урочистість. Піяньство — сеж найгірший ворог нашого народа і не то нашого лишень, але всіх народів. Піяньство нищить наше здоровле а заразом і впливае на здоровле наших потомків, котрі колись або вже тепер завдячують нам своє каліцтво, бо дитина родичів, котрі віддавались піяньству, буде мізерна, слабовита, тупоумна, до науки майже нездібна. А се тяжке каліцтво. Ми повинні строго виступати проти піятики, бойкотувати всі готелі, а натомість орґанізувати ся в кружки просьвітно-наукові та прямувати в дружбі до спільної мети, до національного відродженя яким уже тішать ся другі народи. Не йдім за одиницями а розважно, прямо, не слухаймо няньок та пявок, котрих з кождим днем плодить ся чим раз більше.

Вжесьмо повинні застановитись самі, що німець, ані англик, ані цар, ані їх слуги не виведуть нас на праву путь, тільки самі мусим о се дбати та не дати вести ся користолюбивим одиницям, котрі доти про нас дбають, доки чують, що нас муть требувати, як се робили доси наші проводирі. І читальнями інтересувались і крамниці закладали, а все — перед виборами; а по виборах — уже по всему: крамницю розбили, читальню приспали і конець комедиї. І знов чекай Русине, доки в Канаді на будуть розписані нові вибори; сподій ся тоді і читальні і чотирох нових газет і ще там якоїсь несподіванки. „НароднийДім" доти будовали, доки оден будівничий був в школі і хотів більшої ласки доступити у правительства а другий знов при часописи „Слові". Усунені з посад, не доступивши „ласки", зфушеровали аґрімент на лот і втікли з Вінніпеґу, а справа так скінчила ся, що гроші дані Німцеви за лот пропали, а дім зістав проданий. Все лише робить ся для ласки. Тут бракуе людий, котріб з пожертвованем віддались справі народній, з пожертвованем попровадили той нарід по пути правій.

Павло Шпікула.

НАДÔСЛАНЕ.

Зъ Cleelum, Wash.

Заявляю, що въ Обществѣ знайшла ся змылка на бôльше якъ $4.25, але не мѣжь теперѣшными урядниками, а знайшлась въ желѣзнôмъ Фондѣ Общества.

Гнѣвае ся „Свѣтъ", що „Свобода" збирае жертвы на Революційну Украиньску Партію и каже, що то безчестне дѣло. А я думаю, що хто дае жертву на Революційну Укр. Партію, то дае на дѣло святе и показуе симпатію своимъ братамъ-робôтникамъ, котрі закованй въ кайданы въ россійскôмъ царствѣ. Святымъ обовязкомъ кождого здоровомыслячого Русина повинно бути дати доляра, два на сю цѣль, щобы хотяй въ такій способъ (если въ иншій не можна) допомочи своимъ рôднымъ братамъ выдобутись на волю.

Д. Китчакъ.

Всячина.

ФАНАТИЗМЪ МАГОМЕТАНЬСКИХЪ ПАЛОМНИКÔВЪ.

Мабуть нема другого народу такъ сфанатизованого на точцѣ религіи, якъ магометанцѣ. Побачити бодай разъ въ житю Мекку, то е мѣсце, де спочивають мощѣ ихъ пророка Магомета — отсе едина мрія кождого правовѣрного магометанця. На сесю цѣль збирае грошѣ, вôдъ рота собѣ вôдоймае, абы, помоливши ся на гробѣ Магомета, заслужити на назву: „Гадші". Секта „шiтôвъ" иде ще дальше, бо каже: „Побачити Мекку, а опôсля вже нѣчого бôльше не бачити". Отѣ фанатики складають на гробѣ пророка найдорозші скарбы, а по ихъ думцѣ, тѣ очи, які оглядали Мекку, не повинні вже нѣчого видѣти на свѣтѣ. Є и такі, що по баченю Мекки, выпалюють собѣ самі, добровольно очи, терплячи при тôмъ найстрашнѣйші муки. Нещасливі фанатики кладуть ся на розпалену до червоности металеву плиту и въ той способъ выпалюють собѣ очи. Дивні люде на свѣтѣ!

ДЕЩО О КОТАХЪ.

Мало хто знае, що наші предки передъ вôйнами хрестовыми не знали зовсѣмъ домашныхъ котôвъ. Коты походять зъ Персіи; напередъ прийшли они до Арабіи, пôзнѣйше до Єгипту, вôдки знов дôстались до Европы. До выгублюваня мышей уживали наші праотцѣ ласицѣ. Въ стариннôй Греціи держано въ каждôй хатѣ куну, котра зовсѣмъ заступала котôвъ, ловлячи мыши, а навѣть и щуры.

ЧОМУ МѢСЯЦЬ ПРИБУВАЄ И УМЕНШАЄ?

Зъ устъ Циганôвъ, які мають надзвычайно гарні казки, оповѣдае Влѣслоцкій ось яку леґенду: Живъ собѣ разъ бѣдный-бѣдный Циганъ. Прятавъ въ лѣсѣ хворостъ и продававъ его на селѣ, а за уторгованй грошѣ купувавъ собѣ муки та варивъ мамалиґу. Се була звычайна его пожива. Одного разу вернувъ вôнъ пôзно до дому и заставъ при своимъ столѣ якогось чужинця, що споживавъ байдужно его мамалиґу. Циганъ зачавъ его ганьбити. А чужинець: „Прости, брате, така красна жовта мамалиґа... а я голоденъ и схотѣло ся ѣсти". „Га, якъ такъ любишь жовту фарбу, то ѣжъ и сего!" — сказавъ Циганъ и указавъ на мѣсяць, що ясно свѣтивъ на землю. — Циганъ зганьбивъ старого и жадавъ заплаты. Тодѣ сказавъ чужинець: „Знай, я св. Никола. Я хотѣвъ зробити тебе щасливимъ и богатымъ, а такъ будешь, нещасный чоловѣче на мѣсяцю и будешь его ѣсти, такъ якъ казавесь, щобъ я его ѣвъ"! Вôдъ того часу ѣсть циганъ мѣсяця и не може зѣсти, бо що доѣсть майже до кôнця, тодѣ вôнъ знову приростае.

Важне для Братствъ!

Кожде братство повинно мати **порядні книжки братскі**, въ котрыхъ бы було усе докладно записано, инакше выходить тôлько баламута, помылки и сварнѣ, черезъ що неразъ члены навить выступають зъ братства.

Щобы сему лиху зарадити, выдала „Свобода" **Головну Книгу для братствъ.** Въ книжцѣ той е на всьо рубрики. Є рубрика на имя и прозвище члена, на те коли вôнъ вступивъ до братства, коли до Союза, скôлько мае лѣтъ, жонатый чи самотный, на кого здавъ посмертне и т. п. Кромѣ того е умысні рубрики на те коли членъ заплативъ вступне до братства а коли до Союза, чи мае заплачену вôдзнаку, шапку, поясъ, статуты, грамоту, книжку платничу и такі инші рѣчи. Дальше въ тôй книжцѣ е зроблені рубрики на мѣсячні и другі належитости до братства и до Союза, мѣсце на всякі уваги, якъ примѣромъ, скôлько коли взявъ запомоги, яку мае заплатити кару и таке инше. Книжка ся показуе такожь скôлько хто довженъ зъ одного року на другій до братства або до Союза. Книжка зроблена такъ, що зъ неѣ каждои хвилѣ зовсѣмъ ясно пôзнати якъ котрый членъ стоить въ братствѣ и Союзѣ и проте жадна змылка тутъ неможлива. Книжка надрукована на грубôмъ паперѣ, такôмъ якъ уживаесь на документы, шита руками, оправлена въ дуже тверду оправу, покриту сильнымъ полотномъ, роги и хребетъ мае шкôряні. Всѣ стороны нумерованй а на початку книжки е index де треба записати на якôй сторонѣ котрый членъ е, щобы его легко можна було знайти. **Кождый членъ мае въ тôй книжцѣ одну сторону**, яка выстарчае на 4 роки.

Цѣна книжки зъ пересилкою така:

Книжка на 100 сторôнъ друку $2.00; на 152 сторôнъ $2.50; на 200 сторôнъ $3.00; на 252 сторôнъ $3.50; на 300 сторôнъ $4.00. На жадане можемо зробити и бôльшу книжку.

Єсли бы котре братство желало собѣ мати таку книжку, зволить надôслати вôдповѣдну суму грошей на адресу:

SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Спросины.

Ой спирикрилось ми самому
На сѣмъ свѣтѣ жити,
Питаю ся дѣвчиноньки,
Чи можу женитись?
Она каже, хе хе-хе.

Мовь нероба изъ фляшкою,
Ставъ я ся пытати,
Щось за одна, яка стара,
Любишь працювати?
Она каже, хе-хе-хе.

Чи ты любишь чисто мати,
Хатуприряджати,
Такъ чужого якъ и свого
Красно привитати?
Она каже, хе-хе-хе.

Чи любишь ты піяницю
Товаришомъ мати,
Обчистити, накормити,
Положити спати?
Она каже, хе-хе-хе.

Чи знаешь ты що зварити,
Читати, писати,
Веселити, не сварити,
Красненько співати?
Она каже, хе-хе хе.

Обібшовъ я два разъ вколо,
Ставъ я цѣлувати,
Мати горшкомъ мя по хребтѣ,
А я ставъ втѣкати.
Она каже, хе-хе-хе.

Мати бѣжить, за мновь кричить,
Верни ся голубчику,
Потѣшишь ся, повеселишь
И заважешь рубчикъ.
Она каже, хе-хе-хе.

Бодай тебе, най не скажу,
Не будешь мя мати,
Волю я самъ на сѣмъ свѣтѣ
Оденъ бѣдувати.
Она каже, гѣ, гѣ, гѣ.

К.

СМЕШНЕ.

Одна нянька, щобы потѣшити, пятилѣтню дитину, каже ѣй, що ось скоро бузько принесе еѣ мамѣ ще одно „бейбі".

— Якій бузько? — вôдповѣдае дитина. — Хибажь ты, няне, не читала нѣколи якъ дѣти на свѣтъ радять ся. Прецѣнь-же тамъ нѣчого не пишеть ся про бузька.